УзССР Давлат китоб палатаси
МАР 1993

Туркистон бир, ватан бир

Туркистон

Ёшларнинг ижтимоий-сиёсий газетаси

1993 йил 6 март • Шанба • № 28 (14056) ترکستان ✱ TURKİSTAN Нархи 5 сўм.

Қудратли давлатгина фуқаросини ҳимоя қилишга қодир бўлади

ПРЕЗИДЕНТНИНГ МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

Мустақил Ўзбекистоннинг иқтисодий тараққиёт йўли қандай, республика раҳбарияти пулнинг қадрсизланиш суръатини пасайтириш учун нима чоралар кўрмоқда, республикада Ислом ақидапарастлигининг таъсири борми, Ўзбекистон рубль зонасида қоладими!

Тошкентга келган хорижий мухбирлар билан 4 март куни бўлиб ўтган учрашувда Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримовга ана шундай саволлар берилди. Ёзадиган ва суратга оладиган журналистларнинг бу катта «десанти»ни Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатларидаги хорижий журналистлар уюшмаси ташкил этган эди.

Журналистлар учрашув учун Ўзбекистон раҳбарига миннатдорлик билдириб, у жаҳондаги етакчи ахборот маҳкамалари, газеталар, журналлар ва телерадиокомпаниялар вакиллари билан учрашишга рози бўлган биринчи Президент эканини таъкидладилар.

Ислом Каримов Ўзбекистондаги ҳозирги аҳволни таърифлаб, раҳбарият ўз олдига қўйган бош вазифа — тинчлик ва осойишталикни сақлаб қолиш, миллатлараро тотувликка эришишдан иборатлигини таъкидлаб ўтди. Жуда кўп қийинчиликларга қарамай, Ўзбекистон собиқ Иттифоқ ҳудудидаги энг барқарор республикалардан бири бўлиб турибди. Республика ўз тараққиёт йўлини танлаб олди. Бу йўл бозор иқтисодиётига босқичма-босқич ўтишга асосланган. Мустақил давлатни барпо этишнинг беш қоидаси ишлаб чиқилди ва амалга оширилмоқдаки, улар бир неча йилларга мўлжалланган дастурнинг пойдеворидир.

Бу қоидалар нималардан иборат? Ўзбекистон Президенти журналистларга ана шу қоидаларни тушунтириб берди.

Иқтисодиёт ҳамиша сиёсатдан устун туриши керак, у ҳеч қандай мафкурага бўйсунмаслиги лозим. Ёш мустақил давлат ҳаётининг бундай мураккаб ўтиш даврида, эски тузум устунлари қулаб, янгиси энди қурилаётган пайтда тартибсизликка ва ўпирилишга йўл қўйиш мумкин эмас. Ҳокимият ожиз ва уқувсиз бўлса, ана шундай тартибсизлик ва ўпирилиш юз беради. Тожикистондаги фуқаролар уруши бунга яққол мисол бўлади.

Ҳар бир ёш давлатда чинакам демократик қонунларга эга бўлишнинг ўзи камлик қилади. Аввало, барча фуқаролар бу қонунларга аниқ риоя этишларига эришмоқ зарур. Инсон ҳуқуқларига риоя қилиниши билан шуғулланувчи етакчи халқаро ташкилотларнинг мутахассислари Ўзбекистон Республикасининг Конституциясини, унинг қонунларини энг илғор Конституция ва қонунлар қаторига дадил киритиш мумкин эканини эътироф этдилар. Раҳбариятнинг мақсади ҳам ҳар бир фуқаро лавозими ва шахсидан қатъий назар бу қонунларга сўзсиз риоя қилишига эришишдан иборатдир.

Ҳамдўстликдаги бошқа республикалардан фарқли равишда Ўзбекистонда аҳоли барқарор кўпайиб бормоқда. Бу борада ҳам аниқ мақсадга

(Давоми 2-бетда).

8 март—Халқаро хотин-қизлар куни

Бугун барча гулларимиз сизларгадир, мунис онажонлар, муҳтарама опа-сингиллар!

ЎЗБЕКИСТОН ХОТИН-ҚИЗЛАРИГА 8 МАРТ ТАБРИГИ

Меҳрибон ва муҳтарама онажонлар!

Қадрли опа-сингиллар!

Сизларни баҳор ва гўзаллик байрами, Халқаро хотин-қизлар куни — 8 Март билан чин юракдан самимий табриклайман.

Шарқда азал-абаддан она, аёл сўзлари муқаддас ва мўътабар бўлиб келган. Улуғбек ва Навоийга алла айтган буюк ва мукаррам зот онадир. Сизнинг қўлларингиз бугун суюкли фарзандларимизга, жонажон Ватанимизга ёруғ йўл, саодат тилаги ила дуога очилгандир.

Ўзбекистон эндиликда келажаги буюк, кучли давлат бунёд этиш йўлидан бормоқда. Ҳар қандай давлатнинг асосини эса аҳил ва мустаҳкам оила ташкил этиши яхши маълум. Сизни биз оиламиз қуёши деб эъзозлаймиз. Сизнинг саховатли қалбингиз, меҳрли кўзларингиз хонадонимиз билан бирга жамиятимизнинг эртанги йўлларини ҳам файзли ва нурафшон қилишимизда, эл-юртимизда тинчлик, осойишталик ўрнатишда кўмак, умид ва илҳом бахш этади.

Сизнинг турмушдаги, истиқболимиз гуллари бўлган болалар тарбиясидаги қувонч ва ташвишларингиз ҳаммамизнинг диққат-эътиборимиздадир. Бу борада ҳар қандай қийинчилик ва муаммоларни бартараф қилиш давлатимиз сиёсатининг бош йўналишларидан бири бўлиб қолаверади.

Азиз ва муҳтарам аёллар!

Сизни юртимизга навбаҳор нафасини олиб келаётган ушбу қутлуғ ва гўзал айёмингиз билан яна бир бор қутлайман. Барчангизга сиҳат-саломатлик, бахт-саодат, оилангизда, ишда, ўқишда ва ижодда катта муваффақиятлар тилайман!

Ўзбекистон Республикасининг Президенти

И. КАРИМОВ.

АҲЛИ ЗЕБОЛАР ШАРАФИГА

Халқаро хотин-қизлар куни арафасида Тошкентнинг Алишер Навоий номидаги санъат кошонасига пойтахт жамоатчилиги вакиллари, ишчи ва хизматчилар, фан ва маданият намояндалари, уруш ва меҳнат фахрийлари, ёшлар тўпландилар. Бу ерда халқаро хотин-қизлар куни — 8 Мартга бағишланган тантанали йиғилиш бўлди.

Йиғилишни Тошкент шаҳар ҳокими А. Фозилбеков очди.

Республика хотин-қизлар қўмитасининг раиси, Ўзбекистон халқ шоираси Ҳалима Худойбердиева Ўзбекистон хотин-қизларининг фаолияти ҳақида маъруза қилди.

Ўзбекистон халқ шоири Абдулла Орипов, республика «Маҳалла» жамғармасининг раиси Шукур Темуров меҳрибон ва мунис аёлларимизнинг ажойиб фазилатлари, уларнинг жамиятда тутган ўрни тўғрисида гапирдилар.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов йиғилишда сўзга чиқиб, хотин-қизларни юртимизга навбаҳор нафасини олиб келаётган қутлуғ ва гўзал айём билан муборакбод этди.

Йиғилишда Ўзбекистон Олий Кенгашининг раиси Ш. Йўлдошев, республика бош вазири А. Муталов қатнашдилар.

Тантанали йиғилиш Ўзбекистон санъат усталарининг катта байрам концерти билан якунланди.

ҚУТЛОВ!

Муҳтарама онахонлар!

Азиз опа-сингиллар!

Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси Сизларни шодиёналар шодиёнаси, энг улуғ ва гўзал байрам — 8 Март халқаро хотин-қизлар куни муносабати билан қизғин муборакбод этади.

Бахтимизга доимо соғликда, омонликда бўлинг!

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ.

Шу сонга хабар

ФАХРИЙЛАРГА БЕПУЛ ХИЗМАТ

Жиззах ҳокими Наврўз байрамини ўтказиш ҳақида махсус фармойиш чиқарди. Унга кўра, вилоятда истиқомат қилаётган Улуғ Ватан уруши фахрийлари, афғон уруши қатнашчилари, чернобилчилар ҳамда меҳнат ногиронларига шу куни маиший хизмат кўрсатишнинг барча турлари бепул бўлади.

БАҲОРНИНГ БИРИНЧИ БАЙРАМИГА

Баҳор келиши билан осмоннинг қовоғидан қор ёға бошлади. Байрамга астойдил тайёргарлик кўраётган айрим ўзбекойимлар бундан ваҳимага тушиб, кўзни куйдиргувчи атлас кўйлакларини қайтадан сандиққа солишга улгурди. Бироқ саросимага мутлақо ўрин йўқ. Ўзбекистон об-ҳавони ўрганиш маркази ходимлари байрам кунларининг қуёшли бўлишини ваъда қилди.

«Тошкент гуллари» фирмаси ҳам хотин-қизларга завқ бағишлаш тараддудида. Мазкур жамоа байрамга атаб чиннигул, лола, наргис, фрезия каби гулларни бозор баҳосидан икки-уч баробар эрзон нархда сотувга чиқаради.

ҚИЗЛАР БЕЛЛАШГАНДА

Абдулла Қодирий номидаги Тошкент Давлат Маданият институтида Халқаро хотин-қизлар байрамига бағишлаб «Қизлар беллашганда» кўрик-танлови ўтказилди. Унда лобар қизларимиз ўзларининг зукко, чаққон, пазанда, ораста ҳамда билимдонликларини намойиш этдилар. Беллашув сўнгида институт Ёшлар Иттифоқи қўмитаси раиси Нозимжон Қосимов ғолибларни гул, китоб ва бошқа қимматбаҳо эсдалик совғалари билан тақдирлади.

Л. НАМОЗОВА.

ИЗЗАТ-ИКРОМ КЎРСАТИЛДИ

Тошкент «Миконд» заводи хотин-қизлари байрам совғаси сифатида 500 сўмдан пул мукофоти олишди. Улар учун бу мукофотдан кўра, кўрсатилган иззат-икром ва байрам тантанаси муҳимроқ бўлган бўлса, ажаб эмас.

Аёлларга бағишлаб ўтказилган байрам тантанаси бу сафар бошқачароқ ўтди. Фаол хотин-қизлардан 61 нафари Фахрий ёрлиқ билан тақдирландилар. Тантанага Тошкент Моделлар уйидан вакиллар таклиф этилганди. Улар заводга ўз кўргазмалари билан келиб, ишчи аёлларга энг сўнгги моделларни намойиш қилишди. Корхона меҳнаткашларининг кўпчилиги байрам совғаларини шу ернинг ўзидаёқ харид қилиб қўя қолишди.

Нарзулла ҲАМРОЕВ.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ «СОҒЛОМ АВЛОД УЧУН» ОРДЕНИНИ ТАЪСИС ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, ёш авлод саломатлигини мустаҳкамлаш, уни маънавий, ахлоқий ва жисмоний жиҳатдан тарбиялаш, унга ватанпарварлик ва ўз ватани — Ўзбекистонга меҳр-муҳаббат туйғусини сингдириш ишидаги алоҳида хизматларни рағбатлантириш мақсадида, шунингдек болалар манфаатлари йўлида хайрия фаолиятини ривожлантиришда фаол иштирок этганлик учун:

1. Ўзбекистон Республикасининг «Соғлом авлод учун» орденини таъсис этиш мақсадга мувофиқ деб ҳисоблансин (Ўзбекистон Республикасининг «Соғлом авлод учун» ордени тўғрисидаги низом ва унинг тасвири илова қилинади).

2. Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 82-моддасига биноан ушбу Фармон Ўзбекистон Республикасининг Олий Кенгашига тақдим этилсин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 4 март.

«СОҒЛОМ АВЛОД УЧУН» ОРДЕНИ ТЎҒРИСИДА НИЗОМ

1. «Соғлом авлод учун» ордени билан кишилар оналик ва болаликни муҳофаза қилишдаги, соғлом авлодни камол топтириш учун энг яхши моддий шароит ва ахлоқий муҳитни таъминлашдаги алоҳида хизматлари учун мукофотланадилар.

2. «Соғлом авлод учун» ордени икки даражадан иборат бўлади:

I даражали «Соғлом авлод учун» ордени;

II даражали «Соғлом авлод учун» ордени.

I даража орденнинг олий даражасидир.

I даражали «Соғлом авлод учун» ордени билан кишилар оналик ва болаликни муҳофаза қилишда, инсон экологиясини яхшилашда, жисмонан ва ахлоқан соғлом авлодни, ватанпарварлик ҳамда ўз ватани — мустақил Ўзбекистонга ҳар томонлама содиқлик ва ундан фахрланиш олий туйғуларини тарбиялашда, оналик ва болаликни таминлаш учун муносиб моддий ва маънавий замин яратишда Ўзбекистон давлати ва халқи олдидаги жуда катта хизматлари учун мукофотланадилар.

II даражали «Соғлом авлод учун» ордени билан соғлом авлодларни камол топтириш ишига катта ҳисса қўшган, оналик ва болалик тўғрисида алоҳида ғамхўрлик қилувчи кишилар, ногирон ва етим болаларнинг васийлари, болалар ва оналикка нисбатан мунтазам олий хайр-эҳсон кўрсатувчи жамоат ташкилотлари, хўжалик тузилмаларининг вакиллари мукофотланадилар.

I даражали «Соғлом авлод учун» ордени билан мукофотланганлар қуйидаги ҳуқуқларга эга бўладилар:

— йилига бир марта (ҳар икки томонга) Ўзбекистон Республикаси ҳудуди доирасида темирйўл, ҳаво ёки шаҳарлараро автомобиль транспортида шахсан бепул юриш;

— шаҳар йўловчилар транспорти, қишлоқ жойларда автомобиль транспортининг барча турларидан (таксидан ташқари) шахсан бепул фойдаланиш;

— имтиёзли тиббий хизматдан фойдаланиш ва дори-дармонларни текин олиш;

— квартира ва коммунал хизматлар учун ҳақ тўлашдан озод бўлиш.

I даражали «Соғлом авлод учун» ордени билан мукофотланганлар бир вақтнинг ўзида энг кам иш ҳақининг 50 баравар миқдорида пул мукофоти оладилар.

II даражали «Соғлом авлод учун» ордени билан мукофотланганлар:

— шаҳар йўловчилар транспорти, қишлоқ жойларда автомобиль транспортининг барча турларидан (таксидан ташқари) шахсан бепул фойдаланиш;

— имтиёзли тиббий хизматдан фойдаланиш ва дори-дармонлар нархининг 50 фоизини тўлаш;

— квартира ва коммунал хизматлар ҳақини 50 фоиз миқдорда тўлаш ҳуқуқига эга бўладилар.

II даражали «Соғлом авлод учун» ордени билан мукофотланганларга бир вақтнинг ўзида энг кам иш ҳақининг 25 баравар миқдорида пул мукофоти топширилади.

I ва II даражали «Соғлом авлод учун» ордени билан мукофотлаш тўғрисида вазирликлар ва идоралар, фан ва маданият муассасалари, Қорақалпоғистон Республикаси Олий Кенгаши ҳамда вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликларининг тақдимига кўра Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармони чиқади.

«Соғлом авлод учун» ордени билан бошқа давлатларнинг фуқаролари ҳам мукофотланишлари мумкин.

I ва II даражали «Соғлом авлод учун» ордени кўкракнинг чап томонига тақилади.

Ҳар бир мукофотланган кишига тегишли даражали «Соғлом авлод учун» орденини топшириш билан бир вақтда мукофотланганлик тўғрисидаги ҳужжатлар берилади.

«Соғлом авлод учун» орденининг даражаларидан қатъи назар бу орден билан такроран мукофотланилмайди.

«СОҒЛОМ АВЛОД УЧУН» ОРДЕНИНИНГ ТАСВИРИ

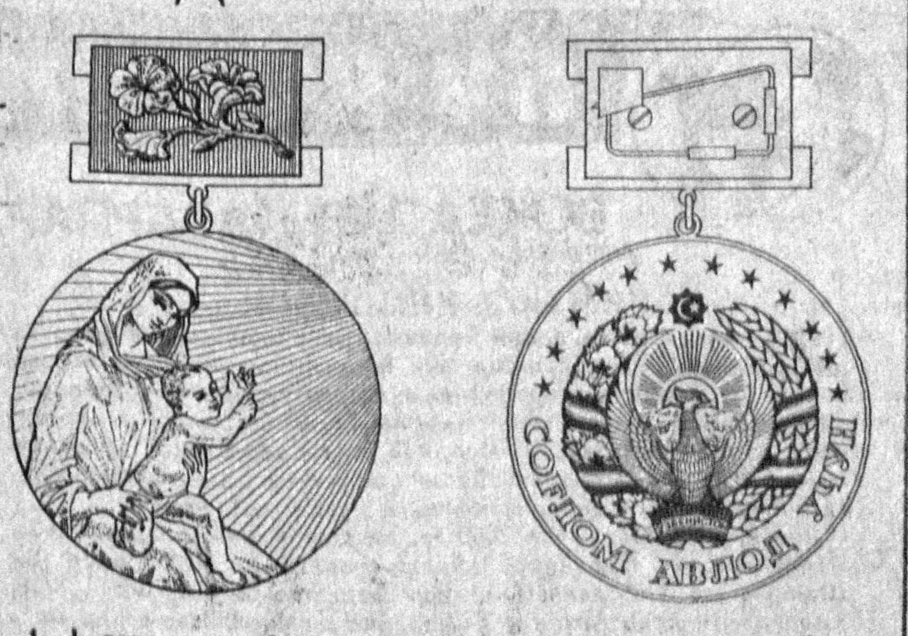

1. I даражали «Соғлом авлод учун» ордени олтин суви югуртирилган металлдан тайёрланиб, 34 мм. диаметрдаги тўғри доира шаклига эга. Орденнинг ўнг қисмида қуёшнинг илиқ нурлари аксида она ва боланинг қавариқли тасвири туширилган. Орденнинг орқа томонида Ўзбекистон Республикаси гербининг қавариқли тасвири ва доира бўйлаб «Соғлом авлод учун» сўзлари ёзилган. Доиранинг юқори қисмида 12 та юлдуз тасвирланган. Орден орқа томонининг четлари бўртма ҳошияланган.

Орден илмоқ ва халқа ёрдамида ёнлари кумуш суви югуртирилган даста билан бириктирилади. Дастанинг ички қисми яшил рангли товланадиган лента билан ўралган. Лентанинг ўртасида олтинранг ўрик дарахтининг гуллаб турган шохи ўйиб ишланган.

2. II даражали «Соғлом авлод учун» ордени кумуш суви югуртирилган металлдан тайёрланади. Орден илмоқ ва халқа ёрдамида ёнлари ўйма олтинранг даста билан бириктирилади. Дастанинг ички қисми кумуш рангли товланадиган лента билан ўралган. Лентанинг ўртасида кумушранг ўрик дарахтининг гуллаб турган шохи ўйиб ишланган.

МАРКАЗҚЎМДА ҚАБУЛ

Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитасида Ўзбекистон республикасидаги Корея Халқ Демократик республикаси элчихонаси муваққат ишлар вакили Пак Ман Хим илтимосига биноан қабул қилинди.

Муваққат ишлар вакили Ўзбекистон ЁИ МҚ биринчи котиби Адҳам Орзиматовга Кореядаги ёшлар ва уларнинг ташкилоти ҳақида гапириб берди. Сўнгра икки давлат ўртасида ҳамкорлик ўрнатиш истагида эканликларини билдирди.

Ўз навбатида МҚ биринчи котиби республика ёшлари ҳамда ташкилот фаолияти хусусида элчихона вакилига маълумот берди. Шу билан бирга улар билдирган таклиф ва истакларни мамнуният билан қабул қилди.

СУРАТДА: қабул пайти.

Сураткаш: Муҳаммад АМИН.

«СОҒЛОМ АВЛОД УЧУН» ОРДЕНИНИ ТАЪСИС ЭТИШ ТЎҒРИСИДАГИ ФАРМОНГА ШАРҲ

Ёш давлатимиз чинакам буюк тарихий ўзгаришларни бошидан кечириб, асрлар бўйи орзу қилинган эркинлик ва мустақилликка эришмоқда. Президент И. А. Каримов раҳбарлигида амалга оширилаётган сиёсий ва иқтисодий йўл буюк келажак сари олиб бормоқда.

Мамлакатимиз жаҳондаги ривожланган давлатлар қаторига чиқиб олиши, Ўзбекистоннинг улкан маънавий, моддий бойликларини сақлаб қолиши ва кўпайтириши учун барча зарур шарт-шароитларга эгадир.

Республиканинг стратегик вазифаларидан бири — буюк келажак йўлидаги барча эзгу ишларни амалга оширишга қодир бўлган соғлом, жисмоний ва маънавий камол топган авлодни тарбиялаб етиштиришдан иборат.

Ҳозир келгуси авлодлар саломатлиги тўғрисида, соғлом болалар туғилиши учун, уларнинг жисмоний, маданий ва ақлий жиҳатдан камол топиши учун зарур шарт-шароитни яратиш ҳақида жиддий ўйлаб кўрадиган пайт келди. Президентнинг Ўзбекистонни юксалтириш дастурида бу вазифа давлат аҳамиятига молик ғоят муҳим вазифа сифатида белгиланган. У соғлиқни сақлаш, халқ таълими, жисмоний тарбия ва спорт, жамоат ташкилотлари ва хўжалик тузилмалари соҳаларидаги барча ходимлар олдига янги талаблар қўяди.

Республикада бу соҳада улкан собитқадам ишлар бошлаб юборилди. Президент бир қанча фармонлар қабул қилди, улар аёллар ва болалар саломатлигини мустаҳкамлашга қаратилган бўлиб, бу фармонларнинг амалга оширилиши ҳозирнинг ўзидаёқ ижобий натижаларга эришишга кўмаклашмоқда. Она ва бола саломатлигини муҳофаза қилиш, соғлом авлодни камол топтиришда, оналик ва болалик осойишталигининг моддий асосларини яратишда давомийликни таъминлашда давлат ва жамоат тузилмалари иштироки миллий дастурининг асосий йўналишлари ишлаб чиқилмоқда.

«Соғлом авлод учун» орденининг таъсис этилиши мамлакатимизнинг келажаги соғлом авлодда мужассамлашувининг яна бир ёрқин далилидир. Бу Ўзбекистон Республикасининг олий мукофотларидан бири бўлиб, жаҳон тажрибасида бундай орден бўлмаган.

Янги орден бўлажак авлодлар генетик фондини яхшилашга доир илмий ишланмаларга, экстрагенитал касалликларнинг олдини олишга қаратилган тадқиқотларга, болалар ва ўсмирларни янада соғломлаштириш қоидаларига қудратли омил бағишлайди. Ватан мукофоти оналикни муҳофаза қилувчи барча тиббиёт ходимларининг олижаноб меҳнатига янгича баҳо беради.

Шуни айтиш керакки, фақат ёш авлоднинг саломатлигини муҳофаза қилиш ва камол топтириш билан бевосита шуғулланадиган касб вакилларигина эмас, шу билан бирга оналар ва болаларни ҳимоя қилишга ўз ҳиссасини қўшган турли давлат ва жамоат тузилмалари вакиллари ҳам шу орден билан тақдирланади. Хайрия ишларига ҳамда оналик ва болаликни ҳимоя қилувчи ва улуғловчи моддий ва маънавий қадриятларни яратишга қаратилган катта умумдавлат тадбирларни ўтказиб, етим болалар ва ногиронларни тарбиялашга ҳисса қўшган фуқаролар меҳнати қадрланиши ҳам жуда муҳимдир.

Мукофотланганлар учун белгилаб қўйилган катта ижтимоий ва моддий имтиёзлар Ўзбекистон Республикаси биринчи орденининг аҳамияти ва обрўси катталигини тасдиқлайди.

Аммо энг муҳими унинг маънавий жиҳатидир. Чунки бу орден халқимизнинг тараққиёт учун шарт-шароит яратувчи, ёш авлодни онаотага муҳаббат руҳида, ўз ватанини ҳимоя қилишга ва унинг бойликларини кўпайтиришга қодир чинакам ватанпарвар қилиб тарбиялашга интилувчи вакилларига берилади.

Ўзбекистон Республикасининг «Соғлом авлод учун» орденининг таъсис этилиши ёш давлатнинг барча ватанпарвар кучлари учун муҳим омил бўлиб хизмат қилади, улар жамиятимиз асосларининг негизини — она ва боланинг, ёш авлоднинг саломатлигини мустаҳкамлашлари керак. Ўз фарзандларига ва оналарга шу қадар катта эътибор бераётган давлатимизнинг келажаги ҳақиқатан ҳам буюкдир.

ЎТИШ ДАВРИ САБОҚЛАРИ

ҲИСОБОТ НАВБАТИ — ВИЛОЯТЛАРГА

Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи район ташкилотларининг ҳисобот-сайловлари ниҳоясига етиб қолди. Бу орада эса вилоят Ёшлар Иттифоқи ташкилотларининг ҳисобот-сайлов конференциялари ҳам бошланиб кетди.

Кеча Сирдарё вилояти Ёшлар Иттифоқи ташкилотининг XV конференцияси бўлиб ўтди. Конференция кун тартибидаги ташкилотнинг ўтиш давридаги ишлари ва келгусидаги вазифалари тўғрисида вилоят Иттифоқи раёсати раиси Умарали Тўхтабоев маъруза қилди. Тафтиш комиссияси ҳисоботи тингланди. Вилоят Ёшлар Иттифоқи ташкилотининг Низоми тасдиқланди.

Қўмитанинг янги таркиби сайланди. Вилоят Ёшлар Иттифоқи қўмитаси раёсати раиси этиб яна У. Тўхтабоев сайланди.

Конференция Сирдарё «Ёшлар ташкилотининг 30 йиллигига тўғри келганлиги учун катта тантана қилинди. Ташкилот фахрийларига эсдалик совғалари топширилди. Конференция ишида Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитасининг котиби К. Жуманиёзов иштирок этди. (Конференция ҳақидаги батафсил мақолани келгуси сонларда ўқийсиз).

* * *

Жиззах вилоятининг Зафаробод, Зарбдор район Ёшлар Иттифоқининг ҳам конференциялари бўлиб ўтди. Йиғилишларда ташкилотнинг келгусидаги вазифалари ва район ҳаётида уларнинг ўрни ва мавқеини кўтариш хусусида фикр алмашилди. Уларда Марказқўм котиби К. Жуманиёзов қатнашди.

* * *

Олтиариқ район Ёшлар Иттифоқи ташкилотининг конференцияси ўзига хос тарзда ўтди. Унда кун тартибида белгиланган барча масалалардан ташқари ўзбек халқининг ардоқли шоири, Ўзбекистон халқ депутати Эркин Воҳидовнинг иштироки эътиборли бўлди. Шоирнинг ўз туғилиб ўсган юрт ёшларига эзгу ниятларини билдирди, ташкилотнинг фаолиятини кучайтириш тўғрисида мулоҳазаларини айтди. Конференция кўтаринки руҳда ўтди.

ҚУДРАТЛИ ДАВЛАТГИНА ФУҚАРОСИНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШГА ҚОДИР БЎЛАДИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

қаратилган ижтимоий сиёсат алоҳида аҳамиятга эга. Ҳозирги ўтиш даврида турмушнинг оғирлиги аён, деб таъкидлади Президент. Аммо республикада ахлат титиб емиш қидираётган одамлар йўқ, тиланчилик омон қолишнинг бирдан бир воситаси бўлган ҳам эмас.

Ислом Каримов журналистларнинг эътиборини Марказий Осиё минтақасининг ўзига хос хусусиятларига қаратди. У бозор муносабатларига ўтишнинг «100», «500» кунлик афсонавий дастурлари ҳақиқатдан узоқлигини таъкидлади. Янги иқтисодий тизимга машъум «сакраш» ва «ёриб ўтиш»ларсиз аста-секин ўтиш лозим. Бу соҳада шошма-шошарлик қилиш фақат зиён келтиради.

Президент давлатнинг молия-кредит сиёсати тўғрисида гапириб, Болтиқбўйи мамлакатларининг, Украинанинг тажрибаси миллий валютани жорий этиш шунчаки бир мақсад эмаслигини кўрсатмоқда, деб таъкидлади. Ўзбекистон имзоланган битимларга содиқ бўлиб қолади, у рубль зонасидан чиқмоқчи эмас. Бироқ, бу соҳада кўп нарса Россия раҳбарияти ўтказаётган сиёсатга боғлиқ. Афсуски, бу сиёсатни кўпинча олдиндан билиш қийин. Ўтган йили бошқа МДҲ мамлакатлари каби Ўзбекистонда ҳам ишлаб чиқариш ҳажми камайгани қайд этилганига қарамай, ҳозир иқтисодиётни соғломлаштириш тамойили намоён бўлиб қолди. Мустақил мамлакатлар корхоналари ўртасидаги ўзаро фойдали алоқалар тикланмоқда, шубҳасиз, Ўзбекистон фуқароларининг дастурхони тўкинроқ бўлади. Бунда 750 минг гектарга яқин суғорма ер деҳқонларнинг шахсий фойдаланиши учун ажратиб берилгани муҳим аҳамиятга моликдир.

— Бундан икки-уч йил муқаддам экилган мевали дарахт кўчатлари тез орада ҳосил бера бошлайди, — деди Ислом Каримов. — Бу гапни юзаки тушунмаслик керак. Сўз республикада амалга оширилаётган туб ўзгаришлар ҳақида бормоқда. Ўзбекистон ўзининг меҳнатсевар халқи, қудратли иқтисодий салоҳияти билан гуллаб-яшнаган мамлакатлар қаторига чиқиб олади. Бу хусусда менда ҳеч қандай шубҳа йўқ...

Нима учун республикада сиёсий партиялар ва ҳаракатлар «қисувга олинмоқда»?

Журналистлар билан учрашувда бу савол бир неча бор такрорланди. Ислом Каримов ҳам унга батафсил жавоб берди. Ўзбекистон Конституциясида, қонунларида мухолифатга тааллуқли турли сиёсий партияларнинг иш олиб бориши кўзда тутилган. Лекин жаҳон тажрибаси ҳам мавжуд. Жаҳондаги ривожланган мамлакатларнинг қайси бирида қонуний йўл билан сайланган ҳукуматни ағдариб ташлашни, халқни уруш гирдобига тортишни ўзига мақсад қилиб қўйган партиялар расмий равишда иш олиб боряпти?

Ўзбекистонда партиялар ва ҳаракатларни рўйхатга олиш тақиқлаб қўйилмаган, деди Президент. Лекин уларнинг дастурлари қани, мақсадлари нима? Улар нифоқ уруғини сочадиган чала-ярим шиорлар, шубҳали талаблардан ташқари ҳеч нарсани таклиф эта олишмайди. Айрим ахборот воситаларининг хабарлари асосида хорижда «Каримов ўта қаттиққўл раҳбар» деган фикр вужудга келди. Аммо ҳозирги ўтиш даврида, тинчлик шу қадар омонат бўлиб турган, инсонпарвар мусулмон динига алоқаси бўлмаган ислом ақидапарастлиги бош кўтариб, кучайиб бораётган бир пайтда беҳуда ён бериш ва муросаи мадора қилиш фожиага олиб бориши мумкин. Тожикистонда худди шундай бўлди, у ерда сиёсатбозлар бошлаб берган биродаркушлик уруши натижасида 30 мингдан ортиқ одам ҳалок бўлди.

Қонуний йўл билан сайланган кучли ҳокимият — Марказий Осиё минтақасида барқарорликнинг кафолати бўлиб, бу борада Ўзбекистон алоҳида ўрин тутади.

Хорижий журналистларни Тожикистондаги аҳволни барқарорлаштиришда Ўзбекистон қандай ўрин тутгани ҳам қизиқтирди. Президент бу саволга батафсил жавоб қайтарди. Тошкентда имзоланган ялпи хавфсизлик тўғрисидаги шартномада кўзда тутилишича, МДҲ мамлакатлари бир-бирига ёрдам беришга мажбур. Ҳозир, деб таъкидлади Ислом Каримов, Россия Марказий Осиё минтақасидаги барқарорликнинг кафили бўлиши лозим. Тожикистон Олий Кенгашининг илтимосига биноан Ўзбекистон, Қозоғистон ва бошқа мамлакатларнинг ҳарбий қисмлари фуқаролар уруши давом этаётган жойларга юборилди. Ўзбекистоннинг қандайдир жойларни «босиб олиши» тўғрисида гапириш ахлоқсизликдан бошқа нарса эмас. Минглаб бегуноҳ кишилар ҳалок бўлаётган, жаҳон ҳамжамияти эса бу фожиага мутлақо эътибор бермаётган бир пайтда мамлакатнинг қонуний сайланган ҳукуматига қардош халқ ёрдам берди. Ислом ақидапарастларининг ҳақиқий қиёфаси намоён бўлди. Замонавий қуроллар билан таъминланган, миллион долларлаб пули бўлган ақидапарастлар бу қадимий диёрни Эронга ўхшаш давлатга айлантирмоқчи бўлдилар. Лекин бегуноҳ кишилар қони эвазига бундай давлатни барпо этиб бўладими?.. Тўғри, Ўзбекистонга ақидапарастликнинг суқилиб кириш хавфи бор. Бироқ қонуний йўл билан сайланган ҳокимият, барча соғлом фикрли кишилар ақидапарастликнинг кириб келиши қон тўкилишига сабаб бўлишини, мамлакатни бир неча ўн йил орқага улоқтириб ташлашини англайдилар!

Ислом Каримов гиёҳвандлик ва бангфурушликка қарши курашга тааллуқли саволга жавоб қайтариб, Ўзбекистон яқин вақт орасида интерполга аъзо бўлишини, республика «оқ ажал»ни етиштирувчиларга ва уни тарқатувчиларга нисбатан муросасиз кайфиятда эканини айтди. Мана бир далил: икки кун олдин Афғонистондан бир неча юз килограмм банг республика ҳудуди орқали жўнатилишининг олди олинди. Юк — ёнғоқ деб кўрсатилган эди... Ўша ердан Тожикистонга ва бошқа қўшни мамлакатларга қурол-яроғ ҳам олиб келинмоқда. Бу ташвишли ҳол эмасми, ахир?..

Ўзбекистоннинг кўп миллатли халқи ишонадиган кучли ҳокимиятгина осойишталикни сақлаб қола олади, республикани юксалиш йўлига олиб чиқа олади. Бу соҳада кўп нарса журналистларга ҳам боғлиқ, деди Президент Каримов. Чунки улар ижтимоий фикрни вужудга келтирадилар, ахборотни миллионлаб кишиларга етказадилар. Ахборот эса ҳамиша ҳақиқатдан иборат бўлиши керак.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти журналистларнинг кўпгина бошқа саволларига ҳам жавоб қайтарди.

Л. ЛЕВИН,
ЎзА мухбири.

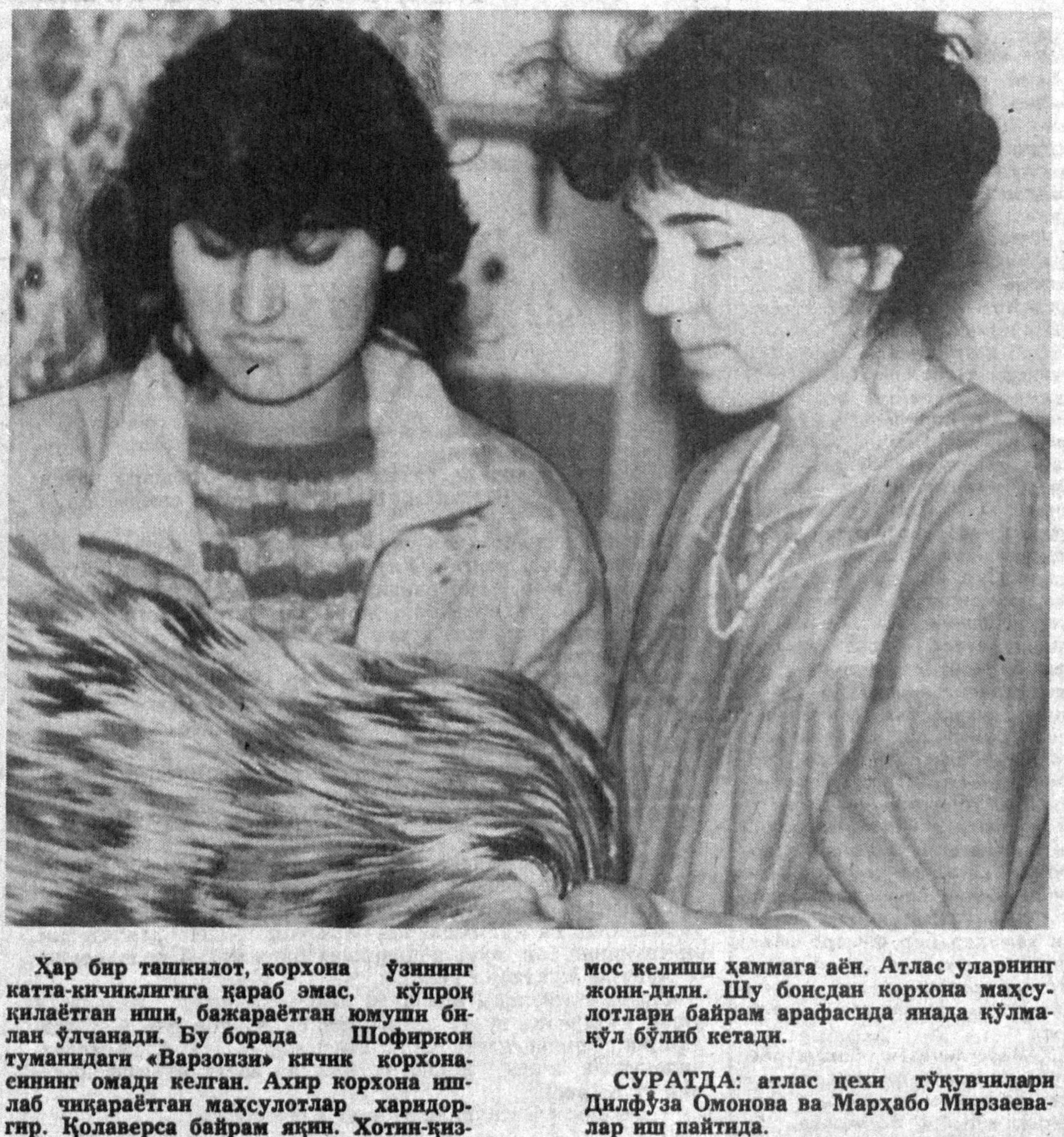

Ҳар бир ташкилот, корхона ўзининг катта-кичиклигига қараб эмас, кўпроқ қилаётган иши, бажараётган юмуши билан ўлчанади. Бу борада Шофиркон туманидаги «Варзонзи» кичик корхонасининг омади келган. Ахир корхона ишлаб чиқараётган маҳсулотлар харидоргир. Қолаверса байрам яқин. Хотин-қизларимизга атласнинг қуйиб қўйгандек мос келиши ҳаммага аён. Атлас уларнинг жони-дили. Шу боисдан корхона маҳсулотлари байрам арафасида янада қўлмақўл бўлиб кетади.

СУРАТДА: атлас цехи тўқувчилари Дилфўза Омонова ва Марҳабо Мирзаевалар иш пайтида.

Суратчи: К. КАРИМОВ.

КЕЧА · БУГУН · ЭРТАГА

● ТОЖИКИСТОН Олий суди 27 ёшли Афғонистон фуқаросини кучайтирилган шароитда сақлаш учун 5 йилга озодликдан маҳрум қилди. У контрабанда ва чегарани ноқонуний бузиб ўтишда айбланмоқда. Республика Олий Суди матбуот шўъбасининг хабар қилишича Афғон фуқароси бултур октябрь ойида қурол олиб келиш учун Афғонистонга ўтган. Тошкин жангарилари гуруҳини қурол кирғоққа етказиб қўйётганида Панж чегара қўшинлари отряди томонидан қўлга олинган эди.

● РОССИЯ Федерациясининг Вице-Президенти Александр Руцкой Янги Зеландияга расмий ташриф буюрди. Кеча у Вице-Президент, Янги Зеландиянинг Бош вазири Жеймс Болжер билан суҳбатлашди.

● АҚШ Президенти Билл Клинтон чоршанба куни Оқ уйда сўзлаган нутқида «Бюрократизмни бамисоли бўғирдай ғажиб ташлайман» деб ваъда қилди. Бу ваъда Америка маъмурияти бошлиғининг ҳукумат харажатларини қисқартириш муаммоси хусусида берган баёноти умумий руҳини жуда аниқ ифодалайди.

● ПОКИСТОН пойтахти Исломободда Афғонистондаги мухолифатчи гуруҳлар раҳбарлари мамлакатдаги тангликни бартараф этиш юзасидан бу ерда бўлган музокараларда Кобулда ўт очишни тўхтатиш ҳақида бир битимга келдилар. Бундан ташқари, улар урушда қатнашаётган барча томонларнинг раҳбарларидан марказий ҳарбий қўмондонлик тузишга ва унга қурол-яроғни топширишга розилик билдирдилар. Мужоҳидлар Эрон, Покистон ва Саудия Арабистонига мурожаат этиб, ўзаро урушга чек қўйиш мақсадида ўт очишни тўхтатишлик устидан кузатувчи бўлиб қатнашишни сўрадилар.

● КИПР Президенти Глафкос Клеридис кеча Грецияга пойтахтига ташриф буюрди. Уч кунлик ташриф чоғида у Греция Президенти, Бош вазири ва мамлакатнинг бошқа раҳбарлари билан учрашади. Кипр муаммоси диққат-марказида туриши тахмин қилинмоқда.

ҚИЗЛАР ҲАМ АНОЙИ ЭМАС

Ахборот маҳкамалари тарқатган хабарларга қараганда,, 3 март куни инсоният тарихида биринчи марта фақат аёллардан иборат бўлган тоғчилар экспедицияси дунёдаги энг баланд чўққини забт этиш учун Деҳлидан йўлга чиқди. Унинг аъзолари ичида Непал ва ҳиндистонлик аёллар бор. Экспедицияда 40 йил илгари янги зеландиялик Эдмунд Хиллари билан биргаликда «дунё тиғи»ни биринчи марта забт этган машҳур тоғчи Шерп Тенцинг Норгеянинг невараси ҳам қатнашмоқда.

Маълумки, денгиз сатҳидан 8848 баландликдаги Эверест чўққисига шу вақтгача, бор-йўғи, 10 аёл чиққан эди. Лекин чўққини забт этган барча гўзаллар эркаклар билан бирга юксакликка кўтарилган эдилар.

РЕКХА

ЁКИ УНИНГ СИЗ БИЛМАГАН ФАЗИЛАТЛАРИ ҲАҚИДА

(Охири. Боши ўтган сонларда).

Уларнинг можароси нима билан тугашидан қатъи назар, жаноб Баччан бор одам, бундан кейин ҳам Рекханинг ҳаётида етук сиймо бўлиб қолади. Бу икки жуфтни гоҳ у ерда, гоҳ бу ерда кўраётганларини ҳали-ҳануз гапириб юришибди.

Гапиришса, гапиришар, иковлари ўз хатти-ҳаракатларидан ҳижолат тортмай, муносабатларини узмасалар керак. «Хоним» (Рекхани ҳамма шундай атайди) эса бу гап-сўзларнинг лоақал бир қисми ҳақиқатга тўғри келишини истайди. Бинобарин, 30 баҳорни кўрган ва танҳоликдан безган жувон учун бу жуда муҳимдир.

Ҳаёлимга келган бу фикрларни Рекхага айтганимда, у «Биласанми танҳолик — бу ўзига хос руҳий ҳолатдир. Бир кунмас бир кун шу ҳолатга тушиш вазифаси мени ларзага солади. Аминманки, мени суйган ҳар бир кишининг раҳми ҳам келса керак менга. Одамлар: яқин кишим йўқлигини назарда тутиб: «Рекхада ҳамма нарса бор, айни пайтда ҳеч нимаси йўқ» дейишса керак. Бу борада улар тамоман ҳақ бўлсалар керак, деб ҳам ўйлаб қоламан».

Айни ана шу «афсусланишлар» билан ўкиниб юрган чоғларида Рекха бутун вужуди билан динга берилиб кетди. Бу шахсий ҳаёти билан боғлиқми ёки касби биланми тушуниш қийин эди. Аниқ мақсаднинг йўқлиги боис ёки кўнглига таскин бериш учунми, ҳар ҳолда айни ўша пайтда Рекха художўйликка ва ирим-сиримларга қаттиқ рўжу қўйди.

Қайсидир бир учрашувимизда мен унинг ёноқлари одатдагидан кўра анча қирмизи ранг олганига эътибор қилгандим. Бунинг сабаби ё навбатдаги гастрол сафари, ёки янги эркак билан боғлиқлигини фаҳмлаб олиш қийин эмасди. Мен унинг Раж Баббар билан алоқалари хусусида юрган ғийбатлар ва ҳозирги ҳолатини ҳаёлан бир-бирига боғлаб кўрдим... У кўзларимга тик боқиб деди: «Ҳа, бу ҳақиқатан ҳам шундай, мен севиб қолдим. (Узоқ сукунат) Лекин, бу сафар «Уни» (У «Худони назарда тутганди). Унинг номини бош ҳарф билан ёзиб қўй...»

Рекха Худо унга мурувватли эканлигидан кўнгли анча тўқ бўлса-да, шунга қарамай, ўша кезларда анча хўрликларни бошидан кечирганди.

Етакчи ҳафтанома актрисани камситиб унинг номини «Кхун Вхари Маанг» сатирик комедиясида бирга роль ўйнаган Уста Сатияжит билан боғлашга уринарди.

Мақолани ўқиган одам муаллиф ақалли янги асарни кўришга ҳам фурсат топмаганига ишонч ҳосил қилади. Шунга қарамай, у калласига нима келса, шуни ёзавериб, Рекхани ёш оилали эркак турмушига раҳна солгувчи аёл қиёфасида тасвирлабди. «Хоним»нинг ундаги тавсифи сира қуюшқонга сиғмасди. Рекхага куракда турмайдиган сифатларнинг бари зўраки ёпиштирилган эди.

«Буларнинг менга нима кераги бор?» — дерди у ранжиб. Наҳотки, мен ёш йигитларни йўлдан оздиришгача бориб етган бўлсам? Нега мени бундай таърифлашмоқда? Сатияжит билан суҳбатлашишим, унга алоҳида эътибор билан қарашимнинг боиси бирга суратга тушишимиздан ўзга нарса эмаску. Муносабатларимизни мураккаблаштириш ниятим йўқ. Бу ҳақда гапирмоқчи эмасдим, лекин, истасам, ишончим комилки, ҳар қандай эркакни маҳлиё қилишга қодирман, бир имо қилсам бас. Бунинг учун ҳеч кимни йўлдан уришимнинг хожати ҳам йўқ. Бу менга хос хислат эмас. Ҳар қандай жозибали аёл истаган эркакни маҳлиё қилишга қодир эканлигини яхши билади. Буни инкор этиб бўлмайди».

Бу нима Юлдузлар касалими? Йўқ. Шуҳратпарастликми? Йўқ. Ҳалолликми? Ҳа.

Пешонага ёзилганига қаноат қиладиган аёл учун бу жирканчлидир. Вафодор аёлларнинг эрларини қулай фурсатдан фойдаланиб йўлдан урадиган, эркакларга ўч аёл сифатидаги унга нисбатан тиркалган шуҳрат қонини айнатиб юборади: «Нима қилишим керак, бирга ишлайдиганларнинг ҳаммаси оилали бўлса? Улар менинг жозибали эканлигимдан завқ олсалар, нима бўлибди? Нима энди паранжи ёпиниб юришим керакми? Ёки уларга қарашга ҳам ҳаққим йўқми? Ҳаммаси бўлмағур гап! Энг асосийси эркакларни ром қила билишимда бўлса керак. Ҳар қандай жозибали аёл ҳаётда ана шундай муаммолар, қийинчиликларга дуч келади. Ҳамманинг кўзи ўнгида бўлганим учун ҳам, балки шундайдир. Ана шунақа миш-мишларни тарқалишида асосий айбдор эркаклар эмасми? Улар ўзларининг гўзал аёллари билан ишқий саргузаштларини жамоадан яширишмайдику».

Мен билган ва севган Рекха ана шунақа. Бир қарашда уни ташқи томондан гўзаллиги кўзга ташланади, ички томондан эса мазмунсиздек. У билан яқиндан танишсангиз, бу ақлли, фаросатли аёл эканлигини билиб оласиз. Ёрқин юлдуз ортида ҳақиқий инсон турганини ҳис этасиз. Омма орасида у ҳақда бошқачароқ тасаввур туғилганлигининг сира ажабланадиган жойи йўқ, одатда ўзи шунақа бўлади. «Юлдузларга оддий одамлардек яшаш насиб этмаган. Фақат ўзимиз билан ёлғиз қолгандагина шундай бўлишимиз мумкин. Мухлислар ва шинавандаларимиз эса ўзлари ёқтирган актёрлар висолига осонгина етишишини хуш кўришмайди. Уларнинг, биз ҳамиша қироличалардек бахтли ҳаёт кечиришимиз ва кўринишимиз ҳам шунга яраша ҳашамдор бўлиши керак. Оддий томошабин айнан бизни қандай тасаввур қилса, шу ҳолича кўришни истайди. Бу улар учун кундалик, машаққатли ҳаётдан бир зумга бўлса-да узоқлашиб, ҳаёлан биздек бўлишни орзу қилишларига имкон беради. Шундай бўлмаган тақдирда фильмларимиз бунчалик муваффақият қозонмаган бўларди. Одамларга зарарим тегмай уларга ёқадиган нималардир қилаётган бўлсам, нега энди бундан воз кечишим керак? Ўзимнинг шахсий ҳаётимда мен тамоман ўзгачадирман, лекин мухлисларим кўзи ўнгида уларнинг тасаввуридек бўлишим лозим. Улар мени юлдуздан паст бўлмасликка ҳаққи йўқ, деб ҳисоблашади».

Йўқ! Рекхага нисбатан бефарқ муносабатда бўлиш мумкин эмас. Унинг узоқ йиллардан бери актёрлик мавқеини бирдек сақлаб келаётганига тан бериш керак. Тенгқурлари бўлмиш кўплаб бошқа актёрлар аллақачон, агар таъбир жоиз бўлса, ўтмишга айланиб қолишди. У эса яна яна саҳнага чиқишда давом этмоқда. Зийнат ўзини тўла бола тарбиясига бағишлаган, Хема эса бутун вужуди билан маъмурий фаолиятга берилиб кетган, Парвин хоналарни безатиш билан тирикчилик қилиб юрган бир пайтда Рекха ҳамон оролаиб, ажойиб томошалар бермоқда. У билан на Шридеви, на Мадхури, на Равинани ва бошқа кўплаб янги авлод вакилларини ёнма-ён қўйиб бўлади. Рекха улар фақат менга тақлид қилиш билан машғуллар деганда, беихтиёр унинг фикрига қўшилмай иложимиз йўқ. Унинг пардозланиш санъати ва ойнома муқоваларида ўзини беқиёс даражада намоён эта билиш қобилияти афсонага айланган. Уни мухлислар ҳамон саҳнада кўришга муштоқ эканликлари ҳамиша қувонтириб келади.

Актрисанинг шахсий ҳаёти ҳақида ҳам бир қанча гаплар бўлиб ўтди. Ҳатто Рекха бу гап сўзларга парво қилмаса-да, ҳар қалай ғийбатлар иззат-нафсига тегади. Унинг кўнгли нотинч. «Ахир мен ҳам тирик жонман-ку», — деганди бир кун у менга. — «Иззатталаб» ўзини ўйлайдиган одамлар сирасига кирмасам-да, барибир, алам қилар экан. Агар чиндан ҳам шундай бўлганимда одамлар менга кўнгил қўйиб, санъатимдан таъсирланишармиди? Ҳечамда!!!»

Шу лаҳзада мен яна «севги» сўзи ҳақида ўйлай кетдим! Рекха бир кун муҳаббатига эришишига ишонади. У ҳамиша умид билан яшайди. То муҳаббатини топмагунича уни излайверади. Бу гапларимда янглишмасликка умид қилсам-да, ҳар қалай у ўз муҳаббатини топади деб ишонаман. «Сетх студия»да кўзгуга боқиб уни пардоз қилаётган ҳолда учратган одамларни яна ва яна эслаб кетаман. Тўсатдан у «Нима деб ўйлайсан, мен севилишга қодир инсонманми?» деб сўраб қолди. Ўшанда жавоб беролмаган эдим. Ҳозир ҳам бир нарса дейишим қийин. У ўзининг жўшқин фаолияти сўнгида ҳам биргина шу саволга жавоб излаб, яккаланиб қолмаса эди, деган хавотирдаман. Ўшанда унинг ҳаётга нечоғлик талабчанлигини яхши билган одамлар: «У ҳамиша ўз ҳаётини эртакка айлантиришга интилиб келди. Хўш бундан нима чиқди: у ўз истагига эришди, лекин ўта иззатталаблиги буни тушуниб олишига йўл қўймаяпти!» дейишган бўлур эди.

Патрик БИСВАС.

РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

ТУЯҚУШ ЭЪЗОЗДА

● БИЗДА пахта асосий бойлик. Жанубий Африка Республикасида эса туяқуш мамлакатга катта даромад келтирувчи асосий манбалардан бири ҳисобланади. Ҳақиқатан ҳам туяқуш ҳар йили мамлакат хазинасига 100 миллион ранд, яъни 33 миллион доллар фойда келтиради. Шунинг учун ҳам бу ўлкада туяқуш пода-пода қилиб боқилади. Туяқушчилик фермалари жуда кўп. Бироқ афсус бугунги кунда ЖАРда туяқуш ўғрилиги авж олиб кетган.

Аср бошларида мамлакатнинг Кап вилоятида олтин қазиш саноати энди оёққа тураётган пайтда шляпага туяқуш патини қистириб юриш одат тусига кирганди. Ўшанда туяқушчилик саноати даромад келтиришда олтин ювиш саноатидан кейинги ўринда турарди. Туяқушбоқар магнатларнинг уйлари қирол саройидан қолишмасди. Ҳозир ҳам шундай. Бироқ, ўғрилик...

Ҳозир Исроил ва Зимбабведаги сингари ЖАРда ҳам мамлакатдан туяқуш ва унинг тухумини олиб чиқиб кетиш таъқиқланган. Дарҳақиқат, туяқуш эъзозда. Негаки, бола очишга қодир туяқуш жуфти Африканинг ўзида 5 минг ранд туради. Хорижлик корчалонлар эса унга 30 баробар кўп ҳақ тўлашга ҳам рози.

БУ КЎҲНА ДУНЁ

ВОҚЕАЛАР · ХАБАРЛАР · ҲОДИСАЛАР

ҚИМ ЗОР, ҚИМ БЕЗОР

2000 йилги Олимпиадани Берлинда ўтказишни истовчилар ўз шаҳарларида мухолифларга дуч келишни кутмаган бўлсалар керак. ГСДПнинг шаҳар парламентидаги гуруҳи раҳбарларининг хабар беришларича, олимпиаданинг Берлинда ўтказилишига қаршилар шаҳар кўчаларида турли варақалар тарқатишмоқда. Унда олимпиадани Берлинда ўтказишга қаршилик кўрсатишга, ҳатто ғазандалик қилишга даъват қилинган.

Хитой раҳбарияти эса 2000 йилда Пекин олимпиада соҳиби бўлишини яна бир карра қўллаб-қувватлади. ХХР раиси Ян Шанкунь ва ХХР давлат кенгаши Бош вазири Ли Пен ХОҚ президенти Хуан Антонио Самаранчага ана шу мазмунда мактуб йўлладилар.

МАЛИКА БУЛИШ ОСОН ЭМАС

Япония шаҳзодаси Нарухитонинг қайлиғи Москвадаги болалар боғчасида тарбия кўргани, АҚШ ва Япониянинг уч обрўли дорулфунунида ўқиганидан сўнг яқинда яна «партага ўтирадиган» бўлди. Япония ташқи ишлар вазирининг қизи Масака Овада император оиласи аъзолигига муносиб фазилатларни ўзида мужассамлаштириш учун шу йилнинг март ойидан бошлаб маълумотини оширишга киришади.

Масака Овада умрининг қарийб ярмини чет элда ўтказгани учун инглиз ва бир неча Оврупо тилларини билади. У энди анъанавий япон шеърияти, Япония тарихи, сарой одоби, япон имлоси ҳаттотлиги каби билимларни мустаҳкамлайди.

КЕЧА · БУГУН · ЭРТАГА

● ЎТГАН куни Братислава шаҳрида Михаил Ковачнинг мустақил Словак давлати Президенти ваколатини бажаришга киришишига бағишланган тантанали маросим бўлиб ўтди.

● РОССИЯ Федерацияси Олий Кенгашининг Раиси Руслан Хасбулатов Норвегияга ташриф буюрди. Парламент раҳбари Шимолий Иттифоқ Кенгашининг 42-сессиясида нутқ сўзлади.

● САНКТ-ПЕТЕРБУРГ шаҳар ҳокимияти билан АҚШнинг савдо-сотиқ ва тараққиёт агентлиги ўртасида «Пулково» аэропорти ҳудудида эркин иқтисодий ҳудуд барпо этиш бўйича битим имзолади. Битимга кўра АҚШ маъмурияти 250 минг доллар хайрия маблағи ажратадиган бўлди.

● РОССИЯНИНГ беш йирик давлат ва тижорат банки: «Внешторгбанк» «Сбербанк», «Конверсбанк», «Нефтехимбанк» ва «Деловая Россия» мартдан эътиборан халқаро банк ҳисоб китоблари тизими (СВИФТ)га қўшилдилар. Бу халқаро банк тизими таркибида 80 мамлакатнинг 3 мингдан зиёд йирик банки бор.

● ОЗАРБАЙЖОН Президенти фармонига биноан Республиканинг Кубатли, Зангелан ва Жаброил туманларида бир ой муддатга фавқулодда ҳолат жорий этилди.

ЎША ГУНОҲИМ

(МАКТАБ ҲИКОЯЛАРИДАН)

Мактабни битиришимизга яқин қолган сайин қизларимиз «Эсдалик дафтар» деб аталувчи савол-жавоб китоби тутишга киришиб кетишди. Унда «қандай таомни яхши кўрасиз?»дан тортиб, «қайси қизни севасиз?» деган саволгача бор. Афсуски, менга керак бўлган биргина «Қайси гуноҳингиз учун ўзингизни кечиролмайсиз?» деган йўқ эди...

...Ўшанда 6-синфда ўқирдик. Янги йилдан кейин одатимиз бўйича қизлар бизни, биз уларни совғалар бериб табриклашимиз керак бўлган кун.

Биринчи бўлиб совғаларни биз улашдик: доимгидек биттадан китоб, рўмолча, тароқ. Қизлар эса табрик ёзилган гулқоғоз, ён дафтар ва китоб.

Менга теккан китобнинг муқоваси ички саҳифага ёпишиб қолган, гулқоғозга сиёҳ суркалиб исмим ёзилган жойи чаплашиб кетган эди. Бу менинг ҳамиятимга тегди.

Гал рақсга келганда кўпчилик рақс туша бошлади. Уларнинг орасида Одинанинг ўйини кўзимга хунук кўриниб кетди.

— Худди отангга ўхшаб ўйнаяпсан-а? — дедим ҳамма эшитадиган қилиб. Одинанинг отаси кўп ичар, ичиб олгач тўйу-ҳашамларда даврадан чиқмай, беўхшов ўйнагани-ўйнаган эди.

— Ўзинг, — деди Одина лаблари пир-пир учиб. — Ўзинг отангга ўхшаб ўйнайсан.

Бу гапимга яраша жавоб қайтариш бўлса-да, менга ёмон таъсир қилди. «Ўчир овозингни...» деб сўкдим. «Ўзинг ўчир» деди у ҳам ўчакишиб.

— Вой, мен чидолмасдим, — деди Рўзи, — ўла, шу гуваладан гап эшитсанг.

Рўзининг гапи туртки бўлдими, билмадим, асабий тусда бориб Одинанинг юзига тарсаки тортиб юбордим. Ёнимда турган Насиба жон ҳолатда менга ёпишди.

— Қанақасан ўзи, уялмайсанми?! Номард...

Мен унга ҳам ҳезланмоқчийдим, лекин кўзлари нафратдан йилтираётганини кўриб, қўл кўтаролмадим. Нимагадир Рўзига қарадим. У, уравермайсанми, дегандай нописанд турарди. Кимдир бориб магнитафондан таралаётган қўшиқ овозини пасайтирди.

— Зап томоша бўлди-да, ўзиям. Тамомми ё давоми бўладими? — деди Рўзи безбетларча кафтларини бир-бирига ишқаб.

Одина томонга қарадим. У йиғлашдан тўхтамаган, қўллари билан юзини тўсганча силкиниб-силкиниб ўтирарди. Атрофида ҳеч ким йўқ, Рўзидан қўрқиб бўлса керак, ҳатто қизлар ҳам Одинани юпатишолмас эди.

— Ҳозироқ кечирим сўра, — деди Насиба амирона овозда.

— Кечирим сўрайми? — тез-тез партам томонга юра бошладим.

Китобни, гулқоғозни олдимда, Одинага қарата ирғитдим.

— Мана кечирим, мана...

Насиба йўлимни тўсди.

— Кечирим сўра!!!

— Э, бор-е...

— Сўра, деяпман!

Насибани итариб ташлаб, эшикни қарсиллатиб ёпиб чиқиб кетдим.

Ўша куни Одинага бўлган нафратим тарикча ҳам сусаймади. Эртасига... Одинанинг уйининг олдидан ўтаётиб ичкаридан келаётган аёлларнинг йиғи овозини эшитдим. Юрагим орқага тортиб кетди.

«— Наҳотки, наҳотки... йўқ-йўқ», — хаёлимга келган даҳшатли ўйдан оёқ-қўлларим қалтирарди. Шунда қулоғимга Одинанинг ҳам овози чалинди. У «отам»лаб йиғларди. Ҳаммадан бекиниб мен ҳам юм-юм йиғладим шу куни.

Орадан йиллар ўтди. Ҳар гал Одина билан юзма-юз келиб қолсам каловланиб қоламан. Мана у ҳам ҳамма қатори «Савол-жавоб китоби» тутибди. Бугун Насиба орқали менга бердирди. Ҳамма саволларига жавоб ёзиб бўлдим. Қандай таомни яхши кўришимдан тортиб, қайси қизни севишимгача ёздим, яна нималарнидир ёзгим келди.

Оппоқ саҳифани очдим, юқорисига «Қайси гуноҳингиз учун ўзингизни кечира олмайсиз?», деб ёзиб қўйдим.

«— Одина, мен ўша гуноҳим учун...»

Нодир МАҲМУДОВ.

«БЎЯНАМИЗ, ТАМОМ-ВАССАЛОМ!»

Аслида бизни пойтахтнинг Юнус-Обод мавзесидаги 97-мактабга «Катта танаффус»нинг муҳаббат саҳифаси муҳокамасига чақиришган эди. Биз 9- ва 11-синф йигитларига жавоб бериб юбориб, қизлар билан ҳоли суҳбат қурдик. Баримизнинг дардимиз бир — муҳаббат. Қизлар дадил, оғринмасдан, тортинмасдан гапиришарди. Неча ёшда севиш керак, неча ёшда турмуш қуриш, «юриш» керакми, йўқми, хуллас, шунақа гаплар... Қизлар билан бўлиб ўтган бу мулоқотимизни кейинги саҳифамизда албатта батафсил ёритамиз. Лекин бир масала ҳақида ҳозир айтиб ўтмай илож йўқ. Мактаб ўқувчиларига бирма-бир назар солганимизда уларнинг қошкўзлари яхшигина бўялганининг гувоҳи бўлдик. Бу биз учун жуда ажабланарли, ҳатто ҳайрон қоларли ҳол эди. Чунки бундан 5—6 йиллар аввал мактабга пешонадаги сочни сал калталаштириб келсак, умумий муҳокамага тушар эдик. Қош ва кўзга қалам суртиш эса бизнинг ширин ҳаёлимиз бўлганди. Шунинг учун ҳам лаб ва юзларини қизартириб олган қизчаларга «Қўрқмайсизларми?» дея савол берганимизни сезмай қоламиз.

— Нимадан? — дея ажабланиб сўрашди улар.

— Юз-кўзингизга қалам текказсангиз, устозларингиз уришишмайдими? Бунинг устига мактаб формасининг яқинига йўламайдиган кўйлаклар кийиб олибсиз?

— Ҳали бизни бунинг учун уришишганича йўқ, — дейди 11-«а» синф ўқувчиси Нигора Ирматова. — Ўзингиз ўйланг, қиз бола бўлганимиздан кейин ҳавасимиз келади-да! Атрофни қаранг. Ҳамма бўянган, ясаң-тусан қилган. Нима, бизнинг улардан кам жойимиз борми?

— Шундайку-я. Лекин бизнингча мактабга ўқиш учун келасиз. Меҳмондорчиликка, концерту-кинога бўяниб борса бўлар. Аммо мактабга...

— Биз бўянганимиз билан аҳлоқсизлик қиляпмизми? Ёки аҳлоқ кўз-қошдаги қалам билан ўлчанадими? — дея суҳбатга қўшилди Муҳаррам Умрзоқова. — Қолаверса, ўқитувчиларимиз юз-кўзимизга қараб бирор гап айтишганича йўқ. Бўян ҳам дейишмаган, бўянма ҳам. Ким билсин, балки орқамиздан ўзаро бу ҳақда гаплашиб қўйишар. Лекин бизга индашмайди. Айб иш қилаётган бўлсак, улар қараб туришмасди-ку!

Қизларжон, нима дейсиз?

Қизларни тинглар эканмиз, хаёлимизга ҳофизнинг «Кўзларингиз сурмага муҳтож эмас, қошларингиз ўсмани қилмас ҳавас» деган сатрлари келди. Ахир ёшликнинг ўзи гўзаллик-ку! Табиий ҳуснга нима етсин! Лекин ҳозирданоқ қизларнинг жавобини билиб турибмиз: «Бўянсак нима бўпти? Қиз бола ўзига қараб юриши керак».

Хўш, «Катта танаффус»нинг мухлисалари, уларга нима деб жавоб берамиз?

Азиз синфдошлар, мактаб ўқувчилари! «Катта танаффус»нинг навбатдаги саҳифаси яна қўлингизда. Ёдингиздан кўтарилмаган бўлса, илк сонимизни энг соғинчли, ардоқли туйғу — болалик муҳаббатига бағишлаган эдик. Нокамтарликка йўйманглару, рости гап, сизлардан кўплаб мактублар олишимизни сезганмиз. Лекин катталар ҳам саҳифага эътибор қилиб, ўз муҳаббатлари ҳақида хотиралар ёзиб юборадилар, дея кутмаган эдик. Ҳа, муҳаббат масаласида ёшу кекса — баробар. Ҳеч ким унга бефарқ эмас. Камдан-кам қалбларнинг меҳмони бўлмиш севги машъал каби кишини олдинга ундайди. Ҳамма уни кутади. Дилномаларингиз — мактубларингиздан ушбуни пайқаб олдик. Шунинг учун бу сафар ҳам муҳаббат мавзусига содиқ қолдик. Бундан ташқари сиз мактаб ҳаётига оид турли фикр, мулоҳаза, таклифлар билан танишасиз. Сизни зериктирмасликка ҳаракат қилдик. Ниятимиз вожиб бўлдими, йўқми, мактубларингиздан билиб оламиз.

«КАТТА ТАНАФФУС»ЧИЛАР.

«ХОТИРАЛАР БАРИ МЕНИКИ...»

Энди ўйласам, ўшандайин беғубор, пок севги қайтарилмас экан. 6-синф... Уни топган вақтим. Унинг нимасини ёқтириб қолдим, билмайман. Ҳамма қатори бир қиз. Лекин мактабни битиргунимга қадар ҳар куни дарвоза олдида пойлайдиган бўлдим. Мабодо келмай қолса, ўзимни қўярга жой тополмай, соатларнинг тезроқ ўтишини, дарсдан қочиш йўлини излардим. Бир куни она тили дарсида ўтириб, унга хат ёздим: «Мен сени яхши кўриб қолдим». Ҳозир ҳам қандай журъат қилганимга ҳайронман. Ахир у мени тушунмай дўст-дугоналарининг ёнида папкаси билан тушириб қолиши, ёки муаллимга хатимни кўрсатиб, шарманда қилиши мумкин эди... Аммо у бундай қилмади, мен томон кулиб қараб қўйди.

Дўстлигимиздан барча синфдошларимизнинг (ҳатто муаллимларнинг ҳам) хабарлари бор эди. Улар бизни майна қилишмади. У қиз эса мендан ёрдамини аямасди. Бирга шеърлар ёдлардик, иншо, баён ёзса кўчириб олардим. Ана шундай ташвишлар билан 10 синфни ҳам битирдик. Мен ҳарбий хизматга кетдим. У эса...

Мен уни юракдан севарканман, кейин билсам. Жуда кўп шеърлар ёзгандим. Уни кўп ўйлардим. Аммо у... Болалигидаги муҳаббатни жиддий қабул қилмадими, менга ишонмадими, билмадим.

Яқинда турмушга чиқибди. Мен бу ерда — ҳарбийда ўша парталарни, иккимиз ўқиган синфни, ҳеч туганмас дарсларни ўйлаб қайғуга ботаман. Наҳотки у мени севмасди?... Демак, мактабдаги муҳаббат хом хаёл экан-да?

Салом билан, бухоролик кичик сержант

Акмал ОЧИЛОВ.

Бўлмаса ишқ, икки жаҳон бўлмасун

(МУҲАББАТ САҲИФАСИГА КЕЛГАН МАКТУБЛАРДАН САТРЛАР)

МУҲАББАТ гўёки нав-ниҳол. Ташқи таъсирлар туфайли ниҳол синиб қуригани каби, муҳаббат олови ҳам ғийбату гап-сўзлар туфайли сўнса, бу муҳаббат йўқ дегани эмас.

Агар қизларимиз Кумушбибидек иболи, ҳаёли, назокатли бўлмаса, йигитларимиз Отабекчалик муҳаббат азобини торта билмаса, бу муҳаббатнинг йўқлиги эмас. Нега энди Момо Ҳаво-Одам Atолардан бизгача етиб келган севги энди йўқолар экан. Демак, муҳаббат йўқ, деганларнинг ўзи уни йўқотган. Яна сиз катталар эмасми, мактабдаги муҳаббат ўткинчи, деб қизларни умуман танимаган, билмаган йигитга турмушга бериб, фарзандингизнинг қалбига назар ҳам ташламаган. Лекин шуни унутмангки, қизингизнинг қалбидаги биринчи муҳаббати авж олса оладики, сўнмайди. Биринчи муҳаббатни унутиб бўлмайди.

Дилдора ОРИПОВА,
Шаҳло ФАЙЗИЕВА.

* * *

АХИР дунёда муҳаббат бўлмаслиги мумкин эмас!

Хаёлимда неча минг йиллардан бери яшаётгандек туюламан. Ана шундай вақтларда менга доим муҳаббат ёрдамга келади. Мен учун дунё фақат муҳаббат борлиги учунгина қизиқдай.

Бир нарсага ҳайрон қоламан. Биз муҳаббат ҳақида гапирсак бизга ёшсан, дейишади. Ҳозир биз томонларда қизларни 15-16 ёшда турмушга бериш, 17 ёшли йигитларни уйлантиришлар авжига чиққан. Азиз катталар, нега ўша вақтда уларни «ёшлиги» эсингизга келмаётибди. Умрида кўрмаган, танимаган кишисига ёш қизчани бериш ахир инсофданми?

АЗИЗА. Сурхондарё вилояти.

* * *

СЕВГИ ширин хаёл эмас. Кўпинча муҳаббат ҳақидаги мақолаларни ўқисам, чуқур ўйга толаман. Хаёлларим узоқ ўтмишга олиб қочади. Бахтиёр ва такрорланмас умрнинг баҳорини яна бир бор эсга солади. Бу сирли ҳиссиётга дучор бўлган инсонга катталар тўғри йўл кўрсатиши, маслаҳат бериши керак. Уларни таъқиб қилиб, устиларидан кулиш, жуда ҳам ҳунук оқибатларга олиб келади. Мен ўз вақтида севганман. Ҳозир ҳам севаман, лекин у билан орамизда масофа жуда ҳам йироқ, яъни тақдир бизга бирга бўлишни насиб этмади. Ҳозир у аёл фарзандларининг меҳрибон онаси, хонадоннинг суюкли бекаси.

Ф. қанчалар бахтиёр бўлса, мен шунчалар бахтиёрман. Агар у нотинч бўлса, мен ҳам нотинчман. Менда ҳам ҳаловат йўқолади. Шунинг учун ҳам унга доимо тинчлик, тотувлик тилайман.

Менинг ҳам оилам, бир ўғил ва бир қизим бор. Турмуш ўртоғимни албатта ардоқлайман, эъзозлайман. Билмадим, тасодифми, ёки тақдир менга берган овунчоғими, хотинимнинг ҳам исми Ф.. Кўнглимдаги сирни мен биламану, қалбим билади. Шунинг ўзи кифоя.

Ҳурмат билан Қ. Р.
Тошлоқ тумани.

* * *

ЁШИМ 16 да. Битирувчи синф ўқувчисиман. Қишлоқда яшайман. Ҳ. исмли синфдошим билан бир йилдан буён бир-биримизга кўнгил берганмиз. Уни бутун борлиғим билан севаман. Уйланишга аҳд қилганман. Лекин дўстларим: «Алишер, сен келиб-келиб шу паст оилада яшовчи қизга кўнгил бердингми? Ота-онанг совчи бўлиб борса, етти гўзалнинг бири ҳам йўқ демасди-ку», дейишади.

Мен эса уларга худо хоҳласа унга уйланаман, деб жавоб бераяпман. Сиз ўйламанг, бу бола шу ёшиданоқ бунақа гапларни гапираяпти, демак, мактабни йиғиштириб қўйибди деб. Ишқ-муҳаббат ҳам ўз йўлида, мактаб, ўқиш ҳам ўз йўлида. Бошимда икки фикр бўлса ҳам, синфбошиман.

А. АБДУРАҲМОН ўғли.
Самарқанд.

«Шпаргалка», «шпора» деса ҳаммангиз тушунасиз албатта. Унинг ёрдамига таянмаган одам бор дейишса, асло ишонманглар. Бундай одам бўлмаган, бўлмаса ҳам керак. Ҳатто энг жиддий ва қаттиққўл ўқитувчиларингиз ҳам бир вақтлар шпаргалкадан фойдаланишган. Бу сирни сизларга ишониб айтяпмиз, болалар. Яна овоза қила кўрманг. Тағин ким билсин, катталар нима гаплар ўйлаб топишаркин. Хуллас, «Катта танаффус»да дам олгувчилар, сизларга маслаҳат сўраб мурожаат этяпмиз. Орангизда «шпаргалка» сўзини таржима қила оладиганлар борми? Бўлса, бизга икки энлик мактуб битиб юборинглар. Ҳа, айтганча, келаси сонда сизларни «шпаргалка»ларнинг ҳар хил турлари билан таништиришни мўлжаллаб қўйганмиз. Агар, тажриба алмашамиз десангиз, марҳамат! Мактубларингизни кутамиз.

ТАЖРИБА АЛМАШАМИЗ... ФАҚАТ БУ ҲАҚДА ЖИМ!

ТАНАФФУС ҲАМ ТУГАБ ҚОЛДИ... ҲОЗИР ДАРС БОШЛАНАДИ.

М. АМИН суратга олган.

Ирмоқ

ШОБЕРДИ БАХШИГА

Бойсун тоғининг бошида,
Ярқираган қори бор.

Қўнғир-қўнғир тошида,
Алпомишнинг зори бор.

Қирқ кокилли қизларнинг,
Қирқ сўқмоқли йўли бор.

Улар ўтган изларнинг,
Қирқ минг даста гули бор.

Бармоқлар парда терса,
Куй юксакка шайланар,

Дўмбиранг тилга кирса,
Куй юракка айланар.

Бахтигул ЭЛМУРОДОВА,
Сурхондарё вилояти, Қумқўрғон тумани.
10-синф ўқувчиси.

Чақмачақар-чақар-чақар

Қаранг-а!

Яқинда Собир Раҳимов туманига қарашли 1..-сон мактабнинг 9-синф ўқувчиси А. Ё. онаси 600 сўмга харидор топа олмаган қизларнинг соч тўғноғичини нақ минг сўмга пуллаб юборди. Харидор ким экан дейсизми? У А. Ё. нинг синфдошларидан бири. У тўғноғич учун талашиб-тортишишда, қизлар орасида ғолиб чиққан ва бир неча дақиқа ичида минг сўм пулни ҳам киссасидан чиқарган. Шу куннинг ўзида ушбу синфда яна бир кўйлак, 7 дона сақич «қулоғини ушлаб кетди».

Бошқа ерларда қандай, билмадигу, лекин Тошкентдаги анчагина мактабларда ўқувчилар орасида тижорат кучайиб кетди. Ҳозир ўқувчилар бир йил аввалгидек бир-икки сўм қилиб ўтиришмаяпти. Минг-минг сўмлар билан «гаплашишяпти».

Биз А. Ё.нинг исм-шарифини очиқ айтиб ўтмасликни ваъда қилиб уни суҳбатга тортиб савдо қандай кетаётгани билан қизиқдик.

— Ҳа, ҳозир нима олиб келсанг олишади. Пулни ота-оналари беради. Синфимиз ўғил болаларининг кўпчилиги тижорат дўконларида ишлайди, ёки ака-опалари ўша ерда. Мен эса ушбу иш билан мажбурликдан шуғулланмоқдаман. Яқинда уй олмоқчимиз. Шунинг учун ортиқча пул беришмайди менга. Ҳам уларга ёрдам, ҳам ўзим қуруқ юрмайман деб, онам ва акаларим бериб турган нарсаларни синфдошларимга, дўстларимга кўрсатиб юраман. Ҳозир тижорат билан 90 фоиз мактаб ўқувчилари шуғулланишяпти, бунинг айби йўқ менимча.

Ростдан ҳам, мактаб ўқувчисининг пул топиши, тижорат, олди-сотти билан шуғулланиши айб ишми?

Ушбу мақола муаллифи Шукур Қурбонни сиз, азиз ўқувчилар яхши танисангиз керак. У киши ҳозирда Ўзбекистон радиосининг болалар ва ўсмирлар таҳририятида ишлайди. «Аланга» эшиттиришининг доимий муаллифларидан бири. Сиз Ш. Қурбоннинг аҳлоқ-одоб, ўсмир ва дунё, маънавият масалаларини ўзида акс эттирган қатор самимий эшиттиришларини тинглаган бўлсангиз керак. Қуйида биз сизни унинг қаламига мансуб мақола билан таништиришга ният қилдик. У сизни бефарқ қўймас деган умиддамиз.

* * *

Йўл бошидаги ўйлар

ҲАСАД

КУПЧИЛИК УСМИРЛАР УНИ КАТТАЛАР ҲАЕТИГА ТЕГИШЛИ БУЛСА КЕРАК ДЕБ УЙЛАШАДИ

Одам Ато замонидан бери мавжуд аҳлоқий разолат — ҳасаддир. Аждодларимиз ҳам, ҳозирда одоб-аҳлоқ даражаларини ўрганувчи одамлар ҳам, дини Ислом пешволари ҳам ҲАСАДни иллат деб билганлар. Инсон ҳаётини бузувчи қабиҳ ҳислардан бири деб атаганлар. Чунки юрагида ҳасад ҳисси бўлганлар доимо ўзидан бошқаларга бахтсизлик, ёмонлик ва фалокат тилайдилар. Тилаклари эса ўзларига қайтади. Ва ўзлари ана шу ҳасад дардидан бадбахт бўладилар. Хасадчи ўзига етган яхшиликлардан хурсанд бўлиш ўрнига, ўзгаларга етган яхшиликлардан азобланади. Ҳаётда бунга мисоллар жуда кўп. Ва бундай кишиларни ҳар қадамда учратамиз. Энг қизиғи шундаки, хасадгўйлар охир-оқибат ўз ниятларига етавермагач, ўзларини нобуд этадилар. Лекин фақат ўзинигина ҳалок этса қанийди, юрагида ҳасади бўлган одам бошқа бир яхши одамни ҳалок этиши мумкин. Шунинг учун ҳам ёшликдан, ўсмирликдан киши ўз-ўзини тарбиялаб бормаса, охир-оқибатда жиноятга қўл уриши мумкин. Мана, ҳасаднинг йўли қандай.

Одам Ато даврида ҳам ҳасад бўлган. Шу ўринда Одам алайҳиссалом ўғиллари тўғрисидаги ривоятни айтиб ўтай (Қуръони Карим, Моида сураси. 27, 31-оятлар):

«Эй Муҳаммад, бу итоатсиз қавмга одамнинг икки ўғли ҳақидаги хабарни ҳаққирост хабар қилинг. Ўшанда у иккови қурбонлик қилганларида қурбонликлари бировларидан қабул қилинган, иккинчиларидан қабул қилинмаган эди. Шунда у «Қасамки, сени ўлдирурман», деганида биродари айтади: «Оллоҳ фақат тақводорлардангина, ҳалол-пок, яхши ниятли кишилардангина қурбонликлар қабул қилур!».

Воқеа аслида бундай бўлган. Одам Атонинг икки ўғли Қобил ва Ҳобил бир қизни яхши кўриб, талашиб қолганлар. Қиз ниҳоятда гўзал ва хушрўй бўлган. Шунда Одам Ато уларга Тангри йўлида қурбонлик қилишни буюрган. Кимнинг қурбонлиги тангри йўлида қабул бўлса, қиз ўшанга никоҳланишини айтган. Йигитлар бу шартни қабул қилганлар. Қобил ўзининг деҳқончилигидаги энг бемаъни ҳамда сифатсиз нарсалардан топиб, уни қурбонлик қилади. Ҳобил эса чорвадор эди. У қўйлари орасидан энг яхши бир қўчқорни танлаб, сўйиб қурбонлик қилди. Шунда Ҳобилнинг қурбонлиги қабул бўлади. Ушбу маълум бўлгач, ғазабга келган Қобил ўз инисини ўлдирмоқчи бўлади. Ҳобил: «Қасамки, агар сен мени ўлдириш учун қўл чўзсанг, мен сени ўлдириш учун қўл чўзгувчи эмасман. Чунки мен бутун оламлар парвардигори бўлмиш Аллоҳдан қўрқаман. Мен сени — менинг гуноҳим ҳамда ўзингнинг гуноҳинг билан қайтиб, дўзоҳ эгаларидан бўлиб қолишингни истайман, золимларнинг жазоси шудир».

Ҳасаднинг қайдан туғилишини инсон билмайди. Лекин баъзи бир шаккоклар бу гапни шундай изоҳлайдилар: «Биз пешонамизга нима ёзилган бўлса, шуни кўрамиз, яъни биз яхшимизми, ёмонмизми — барчаси Аллоҳданку. Демак, биз айбли эмасмиз. Ҳолбуки, Аллоҳ бандасига ҳидоят йўлини кўрсатган. Бу йўлдан у юрадими ёки йўқми, банданинг ихтиёрида.

Хасадчининг лаззат топадиган нарсаси одамларни уриштириш ва келишмовчиликлар чиқариш. У бир яхши одам боласининг обрўсини тўкиш учун ҳар қандай номаъқулчиликларни қилишга ҳам тайёр. Шунинг учун аждодларимиз одамзоднинг бу хусусиятлари тўғрисида бош қотирганлар. Лекин негадир бу гапларни кўпчилик ўсмир ёшлар катталар ҳаётига тегишли бўлса керак, деб ўйлашади. Аслида эса юқорида айтган барча фикрларим сиз ёшларга ҳам тенгма-тенг тегишли. Ёлғончилик, алдамчилик, кўролмаслик иллатлари ёш болаларнинг ҳам бошида бор. Афсуски, кўпчилик тенг-тўшларидаги шундай муносабатни кўрса ҳам эътиборга олмайди. Мактабларда, синфдошлар орасида ана шу разолатнинг ўғри мушукдек кезиб юрганлигини баъзан пайқамаяпмиз. Пайқаганда ҳам уни шунчаки ўткинчи нарса деб биляпмиз. Қуйидаги суҳбатга қулоқ тутинг-а:

Мухбир: — Сизларда яхши ўқиётган болаларни яхши кўрмайдиган синфдошлар ҳам борми?

Дилфуза:

— Ҳа, бор.

— Улар нима қилиб, қандай йўл билан билдиришади ўз муносабатларини?

— Ёмон кўришади. Кейин дарсларда «Устоз, нега унга «беш» қўйдингиз, озгина гапирди-ю, мен эса кўп гапирсам ҳам «беш» ололмаяпман», деб яхши ўқийдиганларга ҳасад қилишади.

— Танаффус пайтларида-чи? Сенгаям шундай дейишадими?

— Танаффус пайтларида ҳам «Вой тавба, устоз озгина гапирса ҳам мана бунга «беш» қўйди, мен туппа-тузук жавоб берсам ҳам, «беш» ололмадим», дейишади.

— Кейин сен билан ўртоқ бўлишмайдими?

— Йўқ. Мен билан ўртоқ бўлишмайди ҳам, уришишмайди ҳам. Фақат узоқроқ юришади.

— Сен улар билан бориб дўстлашишга ҳаракат қилдингми?

— Ҳаракат қилдим. Аммо уларнинг ярашгиси келмайди. Ва бунга бирор-бир баҳона кўрсатишмайди ҳам.

Кўрдингизми, ҳасадгўй болалардан нафақат бошқалар, балки уларнинг ўзлари ҳам қийналиб кетади. Халқимизда. «Ҳасадгўйнинг кўкраги сўқийди», деган гап бор. Бу ҳасадгўй кишининг ўз кўкрак қафасидаги суяклар — унинг ўзини буровга солади, деганидир. Менимча, бундайларга яхши муомала қилиш керак. Шунда балонинг олди олинади. Ахир охир-оқибат ҳасадгўйнинг ҳасади тугарам, инсофга ҳам келар. Келмаса...

Шукур ҚУРБОН.

АЁЛ БОРКИ — ДУНЁ БОР

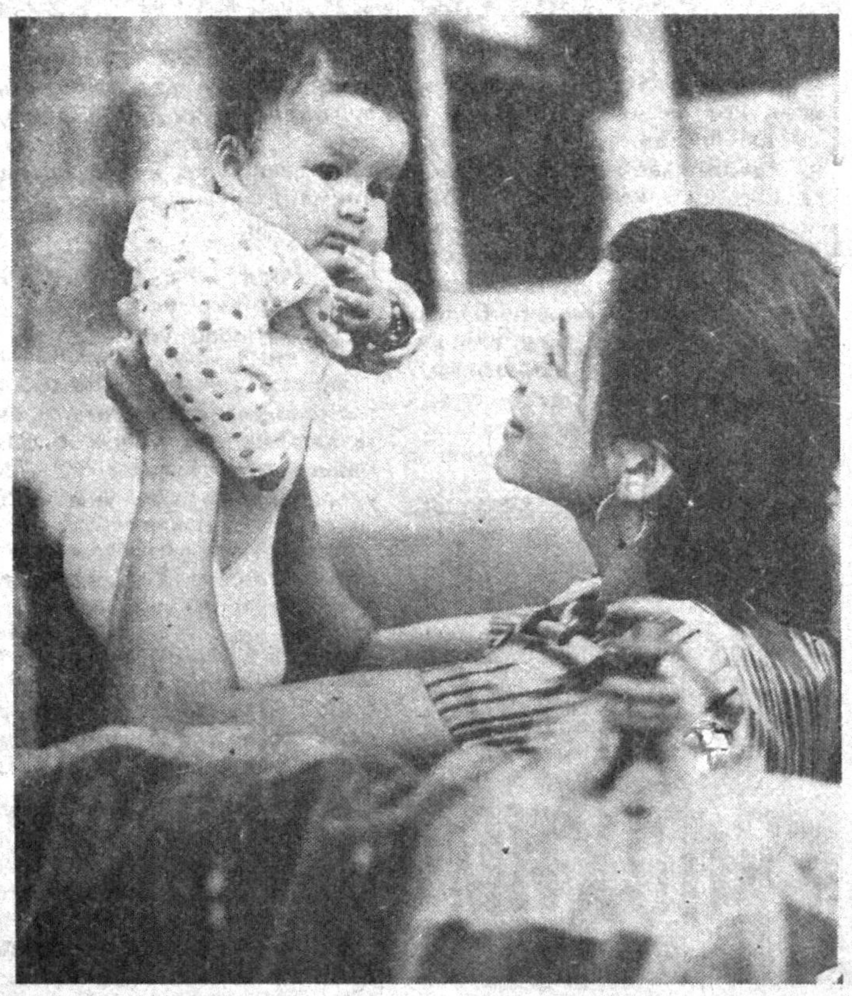

АЁЛ

(БАДЕА)

Хароб қилди ўшал
оққушлар...
С. ЕСЕНИН.

— Нега?...

— Улар жодугар эдилар. Улар кўрсатган мурувват ҳалокатга элтадир.

— Барибир юрак уларга талпинади. Улар руҳан энг гўзал ўлув қаршисида чоғланмоққа ўргатадилар. Кўнглимиз кенглигида улар экқан гулларнинг навозиши бизни абадул-абад сеҳрлайверади.

— Йўқ, мен бундан ҳам соз куйлардим...

— Хароб қилди ўшал оққушлар...

— ...?!

Бир қўлида ханжару, бир қўлида гул юракни ер билиб ўйнаган оққуш сизнинг қанотингиз оғуши узра ерни осмон билдик, ўзни достон билдик... Бир жон қурбон... Нега сездирмайсиз, макружодуни... битта юрак учун шунчалар озор... асирингиз бўлсак ,бир ҳовуч чўғдай чарсиллаб-чарсиллаб ёнмоққа маҳкум...

Истайсизми, мен Сизга ўзимни топшираман... Жангужадалсиз юракни ялов қилиб пойингизга чўкаман. Макрингиз гўзал, қаҳрингиз мурувватли, барибир қаршингизга келувим бор. Фақат ҳузурингизда ўлувим бор... фақат мен учун кулади деманг, у мен учун йиқилди денг... Жоним симиллаб оғрияпти, Сиз қор бўлиб ёғаяпсиз менинг бошимдан. Кўкдан милён-милён учқун — Сиз ёғилаяпсиз. Тунни оқартирган тийнатингиз зуҳр этган нурларнинг шовуллаб вужудимни тилкалаётганидан лаззатланаётганимни билсангиз эди, дунёдаги энг бахтли аёл эканлигингизни сезардингиз ва энг чиройли йиғини ўргиниб олардингиз. Кечанинг бошида ҳам, кундуз учун ҳам фақат Сиз бошпана бўлиб қолганингизни кашф этганимга анча йиллар гувоҳ. Узо-оо-оқ замонлар ўтди... Сиз кў-ў-ўп маротаба қор каби ёғдингиз, бироқ айни пайтда ҳувилла (ма)ган кўксимни эгасизлик қийнаётганидан хабарсизсиз....

Симёғоч... автобус... театр....

кеча... қор... аллақандай уйғунлик ва мавҳум айрилиқ бор бизнинг орамизда. Ҳижрон билан Аёл ўрталиғида идраган дунёнинг зорлари тутган кеча. Сиз менга, симёғоч автобус, театр, ҳатто манови кўчаларга жудаям кераклигингизни пайқадим... Мен ҳозир оқ гуллар ёғаётган кеча анави ерда, симёғочдан ўтиб, тойғончиқ йўл ўртасида қолишни истадим ва тепамда йиғлаб ўлтиришингизни кўз олдимга келтириб кўнглимга чароғонлик инди. Сиз йиғлаяпсиз — қор ёғаяпти, пойингизда ётибман — бошпанасиз эмаслигимни англаяпман...

Сиз мен учун чиндан ҳам борсиз... дунёнинг барча ёруғликларини фақат сиздан излаганим боис ҳижрон, ишқ, деган азобларни ўйлаб топдим. Ҳаммаси ёлғон, дейди шаккок кўнглим — ҲИЖРОН. ВАСЛ аллақандай уйдирмалар... Фақат Аёл бор — бошқаси ёлғон. Фақат бир ёруғ хаёл бор... ва улуғ армон...

Қор аслида аёлга ўхшайди, ҳамма нарсанинг ичкарисидан аёлни топиш мумкин, дарахтлар аёлдай чорлайди, манов тунд биноларга тикилсанг аёл нигоҳларининг изларини кўрасан... Қор бошингдан ишқ сочмоқда, кафтингни очиб ҳаволатасан, қўлингга аёл ёғади... шоир барибир алдайди, у овуниш илинжида шундай деган ва ўзини ишонтириш учун қўлларига қараб аёлни ахтарган. Сўнгра бўм-бўш кафтига тикилиб йиғлаб юборган. Тунни (кундузни) тарс ёриб югурган — бироқ унинг телбанамо ҳаракатидан жасорат нафаси келаяпти. Зим-зиё қоронғуликни одамзот доим юраги билан ёритади — юракда аёл бўлсагина нур, чароғонлик тугамайди. Умуман, аёлдан ташқарида бошпана йўқлигини тан ол, юрагим...

Мен тунга сиғмадим... мен ўзимни ошиқча билдим... изладим... ўзимдаги Сизни изладим... топдим ва тағин ҳеч қачон тополмадим...

Мен дунёнинг майда, икирчикирларидан тўйиб кетганимда бир қутлуғ азоб — аёл кўзларининг таъқиби боис тирикликка шукрона айтдим. Бошқасига ишонмайман, ўлсам ҳам бир куни бир санам кўзидан сув ичиб тириламан.

Аёл чарху дунёни ҳукмига бўйсундирганида аввало юрак тобеликни тан олди, аёлнинг қўли дастлаб юракка етди. У юракка қўл чўзганида дунё ёришиб, гуллар очилди, ҳамма нарса ҳайратдан оҳ уриб юборди... булбуллар чаҳчаҳлади...

Мен қорни қучиб йиғладим.. Бошимга келдингиз... Осмонни тўлдирган ёқут зарралар сочларингизда ҳам пориллаб товланаяпти. Кўкдан нур ёғаяпти, кўкдан қор ёғаяпти, кўкдан Сиз ёғаяпсиз... ва яна бир мунгли оҳанг таралаяпти: Мен бундан ҳам соз куйлардим... Мен бундан ҳам соз куйлардим...

— Нега?

— Нега... Нега...

Қорлар ютиб кетди саволларимни.

Қўчқор НОРҚОБИЛ.

МУКОФОТ МУБОРАК!

Халқаро хотин-қизлар куни арафасида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов халқ хўжалигини ривожлантириш, фан ва маданиятни юксалтириш ишига баракали ҳисса қўшганликлари, ёш авлодни тарбиялашдаги хизматлари учун жумҳурият хотин-қизлар қўмитаси таклифига биноан бир гуруҳ фаол аёлларга Ўзбекистон Республикасининг фахрий унвонларини берди.

Мукофотланганлар орасида олима, хонанда, қалам соҳиблари бўлган таниқли аёлларимиз бор.

Биз опа-сингилларимизни юксак мукофотлар ва 8 Март айёми билан чин дилдан муборакбод этамиз.

Полиздаги учрашув

Тўхтамурод АЗИЗОВ:

«Ургандан «юрган» ёмон»

НОШУД ЭРКАККА ХОР, КУЛГУ-ҚУВОНЧГА ЗОР БЎЛМАНГ, ХОТИНЛАР!

Хотунлару, хотунлар! Эшитмадим, демангизлар! Ҳаммамиз учун ардоқли, кўп ишларга ярайди, ўйлаб қизиқчилар устаси, ҳажвчилар қудаси, Республикада хизмат кўрсатган энг хавфли ҳазилкаш Тўхтамурод Холмуҳаммад ўғли АЗИЗОВ катта ва хўп савоб иш кўли урдилар. Яъни "ХОТУН ва унинг турлари ҳақидаги диссертациянинг дастлабки вариантини ёзиб тугатдилар. Бул рисоланинг келинчак бўладурғон қизларгаям, қайнонолар — сизларгаям фойдаси бисёр, ўқинг!

Бир оиланинг боши, хотиннинг кўрпадоши бўлган эркаклар! Китобча сизнинг дуруст йўлга етаклар! Кўнглунгиз армонда, ақчангиз кармонда қолмасин! Пул етмаса қарзга бўлсаям уни сотволинг! Унутманг, қарз узилар, хотун... (ҳақидаги ёнаси ўпмоғон асар) эса ёнга қолади-ей!!!

* * *

— Раҳмат, реклама учун, — назаримда Тўхтамурод ака ростакамига қувониб кетдилар. — Ўғил бола гап, мабодо гуруҳимизда жарчи штати бўлса сизни ярим ставкага ишга олардим. Лекин иккита нарсага сал ажабланиб турибман.

— Нимага, акахон!

— Эркакларни «оиланинг боши» дебсиз. Яхши. Нега энди «хотиннинг кўрпадоши» деяпсиз, «ёстиқдоши» эмас?

— Энди уста, ўзиз ўйланг. Хотин олишга кучи етган эрнинг иккита болишга қурби етмайдими!

— Жуда сезгир экансиз. Тўғри, ука. Икки кишининг бир ёстиқда ётиши соғлиққа зарар. Ёш келин-куёвлар бошига тушгач чидайди-да, ҳалиям. Майли «кўрпадош» бўлаврсин. Диссертация ёзишдаям эътиборга оламиз. Энди иккинчи саволим: илмий иш қилаётганимни қаёқдан билдиз? Ҳали тугатганимам йўқ эди...

— Кенойимдан эшитдим. Анча кундан бери афиша қарайман. Хотин-қизлар байрамида кулгу кечаси бўлса уйдагиларни олиб кирай дедим. Охири уйизга сим қоқсам, кенойим: «Акайиз бу йил рўза тутганлар. Ҳайтгача концертам қўйишмас экан. Лекин бекорчидан худо безор деб шу кунларда бир нарса ёзаяптилар. — дедилар. Хуллас ҳамма сирни билволдик.

— Раҳмат, адаш. Қизиқчини қўллаганни оллоҳ қўлласин. Савол бериш навбати сизники унда.

— Демак, бошладик. Буниннгиз «МБД»ми! яъни («ЭмбэДе»ми!)

— «Эммайди»ми, дейсизми? Кимни айтаяпсиз? (ҳовлига қараб) Бу бузоқчамас, кучук-ку! Каттароқ-де, прўста, (кучукни ҳайдайди) тўр, пўшол!

— Йўқ, илмий ишингизни сўраяпман. Уни «МБД», яъни «Муаллифнинг биринчи диссертацияси» десак бўладими!

— Бўлади. Лекин менимча «МБД» деб қийналмасдан яхшиси «ТИД»ми, ёки «АИД»ми бўлақолсин. Бу Тўхтамуроднинг ёки Азизовники дегани бўлади-да!

— «АИД» деганингиз Асомовларга ҳам тўғри келаркан-ку!

— Ҳа-я! Кичкина деманг бизни, кўтариб урамиз сизни. Майли номини амаллармиз. Мақсадга ўтайлик.

— Асарингиз хотин ва унинг турлари ҳақида экан. Айтингчи уста, хотин неча хил бўлади!

— Биласизми, бу саволга жавоб беришдан аввал, бир неча йил орқага «лирик тисарилиш» қилсак. Ҳов анави мактаб даврларига. Бизга кўп гапирилади: Ўқувчига фақат ҳарф ўргатиш, таълим-тарбия бериш билан чекланиб қоляпмиз. Уларни оилагаям пухта тайёрлаш керак, деган фикрлар. Тўғри, масалан ўзимизниям «Гап деб нимага айтилади?», «Сифат» ёки «Феъл» деб-чи? каби саволлар билан 10 йил она тили дарсларида бошимизни қотиришган. Ё сиздан бирор марта ўқитувчингиз: «Айтинг-чи Ҳасанбоев, хотин деб нимага айтилади?» деб сўраганми? Йўқ сўрамаган. Аёлнинг 40 ҳийласи бор. Бундан бехабар уйлакволиб хотин азобидан сочи оқарганлар камми?

Аёлларимизнинг 99 фоизи узоққа кетадиган хилидан. Ундайларга уйланганларни жанжалдан боши чиқмасаям қўша қаришига кафолат бор. Фақат бундай эрлар «дока рўмолнинг қуришига» чидаб берса бас. Лекин иккинчи хилидан худо асрасин. Хиёнат деган кўчанинг «тротуари»да «юрган»даям улар тузоққа тушади.

— Яхши ёзибсиз, Тўхтамурод ака. Қисқа ва лўнда-лўнда таърифлар. Мана бу ерда нима депсиз! «Тошкент гўзали», «Ўзбекистон гўзали» кўрик-танловларини танқид қипсизми!

— Ҳа. Бунақа Овруподан олинган, қизларимизнинг пигурасини торозига солодиғон томошаларнинг нима кераги бор? Ундан кўра «Хотин—93» кўрик-конкурсларини ўтказиш маъқулмасми?

— У қандай бўлади!

— Уйда ўтирган бир хотинга етмиш ҳунар кам. Бир кунда 4-5 соат ухлаб етмиш ишга улгуради, қурмагурлар. Эрга тегмаган қизларнинг бундай шароитга ўрганиб кетиши осонмас. Уй юмушларини дўндириш, хонадонию, ҳовлисини ораста сақлаш ва пазандалик бўйича маҳаллалар ўртасида, қишлоғу-шаҳарлараро кўрик танловларни кўпайтириш керак. Энг зўр уй бекаси «Хотин—93» кўрик танловининг ғолиби бўлсин, мукофотлар олсин.

— Тўхтамурод ака, энди шахсий масалада ҳам бир-иккита савол берсам.

— Бемалол ука, оғиз сизники.

— Кеннойим билан севишиб турмуш қурганмисизлар!

— Ия! Оббо сиз-ей! Қизиқ савол бўлдию! Жа дангал экансиз-а! (овозини пастлаб) Ука, бунақа саволларни Мирза, Ботирларга, Шукур, Обидларга берсангиз бўлади. Наварали одамгаям...

— Узр, ман шунчаки сўрамоқчийдимки, тўйдан олдин кеннойим билан орангларда муҳаббат бормиди деб!

— Вуй, кашмар... Нима девоссиз? Муҳаббатмиш... Тўйдан олдин боламиз бўлмаган. Қизларимнинг ҳаммаси тўйдан кейин туғилган. Лекин бирортасини оти Муҳаббатмас. Тўғри, Раъноxонни (рафиқалари) қаттиқ яхши кўриб қолиб... кейин олиб берганлар, онам раҳматли.

— Ўзиз-чи!

— Мен ҳам айтилган кун, айтилган соатда учрашувга чиқардим. Палон соатда учрашув дейилса бас. Аммамни айтгани айтган эди-да!

— Ойизлар яхши кўрган эканлар. Учрашувларни эса аммайиз ташкил қилган эканлар. Ўзийлар кино-пинога кирмаганмисизлар!

— Бир марта «Сангам»га борганмиз. Лекин кеннойиз маладес. Киного обормайсиз, деб ҳеч жанжал қилмаган. Ҳа, «Сангам»га борганмизу, «санман»га бормаганмиз. Янги келинлигида 8 март байрамига телевизор совға қилганман-да!

— Тўйинглар қачон бўлган!

— Тўнғич қизим Барно туғилмасидан 10 ой аввал.

— Қизингизни қачон туғилганини мен билмасам...

— Тўйимиздан 10 ойча кейин-да...

— Шунақа денг. Кеннойим санъаткор эмасмилар!

— Дўхтир. Паспорти йўқларни даволайдиган.

— Ички ишлар бўлимида шифокорлик қиларканлар-да!

— Йўғ-ей, бола дўхтир...

— Тўхтамурод ака, суҳбатимиз тугаяпти... Анъанага кўра, тилакларингизниям ёзволсам...

— Тилаклар «виж-виж» бизда. Энг авало Сиз орқали севимли газетамиз — «Туркистон»нинг барча хотин-қизларини, «Туркистон»чи йигитларнинг оилаларидаги ҳамма аёлларни ва кенг, қадимий Туркистонимизнинг жамики қиз-жувонларини 8 март айёми билан чин дилдан табриклайман. Ношуд эркакка хор, кулгу-қувончга зор бўлмасин, аёлларимиз.

— Эркаклargaям бирор гапиз борми!

— Ҳа. Шунақанги эркакларимиз борки, жа жонидан ўтиб кетса хотинини уради. Бу ўта ваҳшийлик. Кучинг хотинга етдими, номард дегим келади, уларга. Шундайлари борки, урмайди. Лекин «юради». Хотинни урганданам «юрган» ёмон, ука!

Адашлар суҳбатини қораловчи (қоғозга албатта) Тўхтамурод ҲАСАН БОЙ.

БАҲОР ИЛК БОР ҚАЙГА КЕЛАДИ?

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ШОИРИ ЗУЛФИЯГА

АССАЛОМУ АЛАЙКУМ, Зулфия опа! Бугун нимагадир сизга хат ёзмоқчи бўлдим. Аслида бундан уч йил бурун хат ёзгим келганди. Аммо у пайт журъат етишмаганди. Оталаримизнинг бир гапи бор: «Бировни агар чин дилдан ҳурмат қиладиган бўлсангиз, шу ҳурматингизни ўша одамга билдириб қўйинг!» Менинг ёдимга ҳам шу сатрлар келаверади:

Сиз ҳақингизда гап кетар экан, ҳар гал шундай бўлаётгандир.

Нега мени бунчалар заиф,
Яратдингу ишқ бердинг яна.
Қалб дардига топмайин табиб,
Мажруҳ тан-ла яшайман мана.
Нега бердинг шунча неъматни,
Кўз-кўз қилиб атаб бахтиёр.
Битта-битта тортқилаб бахтни,
Олмоқ экан сенда ихтиёр...

Бу сатрларни мактабда ўқиб юрган кезларим илк бора «Шарқ юлдузи» журналида ўқигандим. Ҳар гал бу шеърни такрорлар эканман, ундаги «заиф» сўзи ҳақида ўйланиб қоламан. «Заиф, заиф... Йўқ. — дейман — йўқ, шоир Зулфия ҳеч қачон заиф бўлмаган, сиз заиф эмассиз! Заиф одам ҳеч қачон бундай сатрларни ёза олмайди. Заиф одам «мажруҳ тан-ла» яшай олмайди, буни фақат садоқатли вафодор ва бардошли одамдангина кутиш мумкин.

Мана, баҳор келди... Бундан ўн беш йиллар муқаддам бешинчи ё олтинчи синфда ўқиб юрганимда адабиёт ўқитувчимиз Матлубахон ая Ҳусанова бизга «ўзингиз севган шоир ёки шоиралар ҳақида альбом тайёрланглар», — деганди. Илк бор, ўшанда ижодингиз ва ҳаётингизга оид материаллар тўплаганимда сизни яхшироқ тушуна бошлагандирман. Эсимда, ўшанда невара-нгиз Улуғбек билан тушган суратингизни қайсидир журнал муқовасидан кутубхоначига сездирмай қирқиб олгандим. Шундан буён анча баҳорлар ўтди, қанча одамлар ўзгарди. Лекин, сиз ҳамон ўша-ўша...

Мана, баҳор кириб келди. Куртаклар лабида яна табассум ўйнай бошлади. Бу баҳор сиз айтгандай нафақат ёрингизни, балки сизни ҳам сўроқлаб келди. Бутун рўю-заминни кезиб ифор улашиб, мудроқ чечакларни уйғотиб юрган бу баҳор сизга ҳам суянадигандай... Негаки, гуллар ичра энг масъум ва гўзали, энг кўркам ва ҳайратлиси мана шу уйда — сизнинг юрагингизда ўсади. У бардош ва садоқат гулларидир.

Шоир Эркин Воҳидов айтганидай **«Зулфия сингари сиймолар халқнинг бахти бўлиб яраладилар, бу бахт аввало ўзбекники, Ўзбекистонники, сўнгра эса дунёники».** Ҳа, шоир халқининг тақдири ажойиб бўлар экан. Дарди ўзиники, бахти дунёники.

Зулфия опа, гарчи анчадан буён уйга — Андижонга хат ёзмаган бўлсам ҳам, нечундир бугун сизга хат ёзгим келди. Хатим бошида нега ёзмоқчи бўлганимни тушунтира олмагандим. Энди билсам сизга набирангиз сифатида бир сўз айтмоқчи бўлган эканман: Сиз бахтли аёлсиз, негаки садоқат ва сабрни бардош гулзори бўлмиш кўнглингизда авайлаб ўстира олдингиз. Русларнинг улуғ шоири Некрасовнинг «Рус аёллари» достонини сизнинг таржимангизда ўқир эканман, яна бир ҳайратланарли ҳолни кўриб лол бўлдим. Княгина Волконская ва княгина Трубецкаялар кўксида шоира Зулфиянинг юрагини кўрдим:

Тинчимаймиз, тинмаймиз мусаффо ва пок
Севгимизнинг қасамин адо этмай биз...
Ярақласа худойим асрайди омон,
Йиқилмай қолганимга ҳайронман ҳали...

Бу сатрларни дўстларимга ўқиб бериб, «кимники» деб, сўраганимда ҳаммалари бирдек «шоира Зулфияники», деб жавоб беришди. Зулфия опа, ҳамиша худо ярлақаб сизни омон сақласин, умрингиз узоқ бўлсин!

Бахтим қаро демади у ҳеч,
Сабр бўлди унга дугона.
Изтиробнинг яшил тахтида,
Бир аёл бор — бардошли она.
Баҳор илк бор қайга келади,
Кулиб боқар ғунчалар кимга!
Баҳор илк бор унга келади,
Соғинчини бермас ҳеч кимга.
Хотиралар — бахтнинг парчаси,
Юлдуз сочар тунлар кўнглига.
Сабр берар баҳор нафаси,
Ачинмас ҳеч ўтган умрига.
Шулар асрар уни дунёда,
Асрар уни умидли хаёл.
Соғинчлари ҳануз ҳаёда,
Бардош маъбудаси — асли бу аёл.

Минҳожиддин МИРЗО.

ХАНДАЛАР

Чукча фаранг қизга уйланди. Қўшнилар сўради:

— Хотининг қалай?

— Яхшигина хотин, бироқ жуда кир экан шекилли, ҳар куни ювинаверади.

* * *

Бир овчи ўртоқларига ўзининг мерганлигидан мақтанаётувди, шу пайт тепасидан ўрдак учиб ўтиб қолди. Овчи деди:

— Дўстлар, ҳозир нима юз беришини ўз кўзларингиз билан кўрасизлар.

Ба-байлаб ўқ отилди... Ўрдак учишда давом этаверди.

Шунда овчи яна деди:

— Во-о дариғ, сизлар мўъжизанинг гувоҳи бўляпсизлар: ўлган ўрдак учиб кетаётганини умримда энди кўришим.

* * *

Йигит кўчада кетаётувди, бир безори пичоқ ўқталиб йўлини тўсди.

— Пул борми?

— Нима эди?, — деди йигит белидан болтани оларкан.

— Ҳе, шунчаки, майдалатиб олмоқчийдим, — деди ранги ўчиб безори.

* * *

Икки жентельмен ярим тунда ресторандан хайф ҳолда кўчага чиқишди.

— Эшитаяпсанми, Жон, сўфитўрғай қандай яхши сайраяпти?

— Ҳеч-да, сўфитўрғай эмас бу, саъва, — деди иккинчиси.

— Жиннимисан, саъва? Тунда-я?!

Газета саҳифаланаётганда:

БЕГОНАЛАРГА МОЛ СОТИЛМАЙДИ

Ўтиш даврининг мураккабликларидан фойдаланган кимсалар ҳаддидан ошмоқда. Бу ҳол айниқса мол бозорида авжига чиқди. Сигир, қўй-эчкининг қўлдан-қўлга ўтиши гўшт нархининг ўсишини тезлатди. Баҳо юқорилагач, чорва молларини ўғирлаш, касал молларни сўйиб сотиш авж олди.

Ана шу бош-бошдоқликни жиловлаш ниятида Шаҳрисабз тумани ва шаҳар ҳокими фармойишга имзо чекдилар. Унга биноан вилоят ҳудудида доимий яшамайдиган фуқароларга чорва молларини олиш ва сотиш, уларни вилоят ҳудудидан олиб чиқиб кетиш таъқиқланган.

Бундан кейин мол сотувчи ва олувчининг шахсини тасдиқловчи ҳужжат, молнинг соғлиги тўғрисидаги ветеринария маълумотномаси, мол сотувчининг турар-жойидан маҳаллий ҳокимият органлари рухсатномаси бўлмаган кишилар қоидани бузган ҳисобланади. Қонун асосида жавобгарликка тортиладилар.

Қурбон АЛИ.

Келгуси сонда:

- ЛЕНИНГА НОБЕЛЬ МУКОФОТИ НЕГА БЕРИЛМАГАН?
- ЖАҲОН МУЛКИНИНГ НИГОҲБОНИ

(Газетамизнинг навбатдаги сони 11 мартда чиқади).

Бош муҳаррир: Жаббор РАЗЗОҚОВ

Таҳрир ҳайъати: М.АБДУСАМАТОВА, А.АҲМЕДОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Н.ЖАЛИЛОВ, К.ЖУМАНИЁЗОВ, К.РАҲИМОВ, З.РИХСИЕВ (масъул котиб), Қ.ЭШМАТОВ.

Таъсис этувчилар:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ
ва
"ТУРКИСТОН" ИЖОДИЙ ЖАМОАСИ

газета 1925 йил 8 февралдан "Ёш ленинчи" номи билан чиқа бошлаган.

ТАҲРИРИЯТ:
хатлар ва оммавий ишлар — 32-56-57; ёшлар сиёсати ҳамда фан ва халқ таълими — 32-57-93; ижодкор ёшлар — 32-57-52; иқтисод, қишлоқ ёшлари, спорт ва ватанпарварлик — 32-55-81; ахборот ва бадиий безаш — 32-53-98; тижорат — 32-58-48; қабулхона — 32-56-58.

МАНЗИЛИМИЗ:
700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.
Нашр кўрсаткичи: 64607

Газетамиз ҳафтанинг сешанба, пайшанба, шанба кунлари чиқади.

Қўлёзмалар ҳамда суратлар муаллифларга қайтарилмайди ва таҳлил этилмайди.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаа концернининг босмахонаси. Чоп этиш вақти соат 21.00 га белгиланган. Чоп этиш учун 20.30 да имзо чекилди. Буюртма Г — 126. 1 2 3 4 5 6